Kontrollutvalget i Larvik

Dato: 29.05.2018 17:00

Sted: @pi-parken i Hammerdalen (vis-a-vis Larvik museum), Nedre Fritzøegate 2,

Notat:

I forkant av det ordinære kontrollutvalgsmøtet vil det fra kl. 17:00 bli gjennomført et virksomhetsbesøk hos iFokus Barnehagene. Oppmøtested er @pi-parken i Nedre Fritzøegate 2 (vis-a-vis Larvik museum).

Det ordinære kontrollutvalgsmøtet vil avholdes i samme lokaler fra kl. 18:00.

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil +47 99455515 evt.
på e-post aoe@viksre.no.
Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

Revetal 16.05.2018

For leder i Kontrollutvalget i Larvik, Gjert Gjertsen

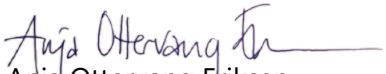

Anja Ottervang Eriksen

Saksliste

Saker til behandling

36/18 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 17.04.2018 3

37/18 Orientering fra skatteoppkreveren i Larvik vedrørende skatterestanser 24

38/18 Orientering fra kvalitetsleder vedrørende avviksystemet TQM 25

39/18 Prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet "Larvik Havn KF" 26

40/18 Uavhengighetserklæring fra regnskapsrevisor 31

41/18 Referatsaker 29.05.2018 35

42/18 Eventuelt 29.05.2018 74

Arkivsak-dok. 18/00006-33
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Larvik	29.05.2018

SAK 36/18
GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA KONTROLLUTVALGSMØTET 17.04.2018

Forslag til vedtak:
Protokollen fra kontrollutvalgsmøtet 17.04.2018 godkjennes.

Vedlegg:
Protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 17.04.2018

Saksframstilling:

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget i Larvik

Dato:	17.04.2018 kl. 18:00
Sted:	Romberggt. 4, møterom Tjølling
Arkivsak:	18/00006
Tilstede:	Gjert Gjertsen, leder Live Jetlund, nestleder Willy Krøgli, medlem Kjersti Michalsen, medlem
Møtende varamedlemmer:	Harald Kvinnsland Dollst Dagfinn Andersen
Forfall:	Inge Grav, medlem Anders Assev, medlem
Ikke møtt:	Kari Stensholt, medlem
Andre:	Jan Arvid Kristengård, rådmann Larvik kommune Paul Hellenes, økonomisjef Larvik kommune Marianne Gullhaug Fløholm, regnskapssjef Larvik kommune Lisbet Fines, oppdragsansvarlig revisor Telemark kommunerevisjon IKS Birgitte Holmberg, oppdragsrevisor Telemark kommunerevisjon IKS Anne Sæterdal, forvaltningsrevisor Telemark kommunerevisjon IKS (sak 30/18 - 31/18) Anja Ottervang Eriksen, rådgiver VIKS
Møteleder:	Kontrollutvalgsleder Gjert Gjertsen
Protokollfører:	Anja Ottervang Eriksen

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
23/18	18/00006-19	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 22.03.2018	3
24/18	18/00042-12	Nummerert brev nr. 3: Kjøp av aksjer i Karistranda Utbygging AS	3
25/18	18/00080-2	Larvik kommune - Årsregnskap og årsrapport 2017	4
26/18	18/00079-1	Lardal kommune - Årsregnskap og årsberetning 2017	9
27/18	18/00075-1	Larvik havn KF - Årsregnskap og årsmelding 2017	13
28/18	18/00077-1	Bølgen kulturhus KF - Årsregnskap og årsmelding 2017	14
29/18	18/00042-11	Regnskap 2017 for fellesnemnda i nye Larvik kommune	15
30/18	18/00040-5	Overordnet analyse for selskapskontroll og plan for selskapskontroll 2018-2019	15
31/18	18/00078-1	Bestilling av prosjektplan til forvaltningsprosjekt	16
32/18	15/00132-64	Behandling av anonyme henvendelser	17
33/18	18/00071-1	Invitasjon til inntreden i VIKS	17
34/18	18/00044-8	Referatsaker 17.04.2018	18
35/18	18/00043-5	Eventuelt 17.04.2018	19

Kontrollutvalgsleder ønsket velkommen og møtet ble satt kl. 18:00. Det var ingen merknader til innkalling eller saksliste.

Saker til behandling

23/18 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 22.03.2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	23/18

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 22.03.2018 godkjennes.

Møtebehandling

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 22.03.2018 godkjennes.

24/18 Nummerert brev nr. 3: Kjøp av aksjer i Karistranda Utbygging AS

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	24/18

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til revisors vurderinger i nummerert brev nr. 3 til kontrollutvalget og tar informasjonen til orientering. Kontrollutvalget vil bemerke at saken burde vært behandlet i kommunestyret.

Møtebehandling
Oppdragsrevisor Birgitte Holmberg og oppdragsansvarlig revisor Lisbet Fines orienterte om nummerert brev nr. 3. Kontrollutvalgsmedlemmene diskuterte saken, og det ble foreslått å oversende saken som melding til kommunestyret.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalget slutter seg til revisors vurderinger i nummerert brev nr. 3 til kontrollutvalget og tar informasjonen til orientering. Kontrollutvalget vil bemerke at saken burde vært behandlet i kommunestyret. Kontrollutvalget oversender saken som melding til kommunestyret.

25/18 Larvik kommune - Årsregnskap og årsrapport 2017

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	25/18

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 17.04.2018 behandlet Larvik kommunes årsregnskap for 2017.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet 2017, rådmannens årsrapport 2017, revisjonsberetningen datert 06.04.2018, revisors rapport om revisjon av årsregnskapet for Larvik kommune 2017 datert 06.04.2018, samt nummerert brev nr. 3 til kontrollutvalget datert 09.04.2018.

Innledning
Årsregnskap, årsrapport og revisjonsberetning er avgitt innen de frister som er bestemt i lovverket.

Revisor har avgitt en såkalt normalberetning uten forbehold eller presiseringer. Kontrollutvalget merker seg at revisjonen har oversendt et nummerert brev i forbindelse med årsregnskapet.

Kontrollutvalget vil bemerke at revisor oppgir i sin rapport om revisjon av årsregnskapet at det ikke er konsistens mellom alle tallene i rådmannens årsrapport 2017 og kommunens årsregnskap 2017, men at avvikene ikke er betydelige.

Driftsregnskapet for 2017 viser kr 2 376 083 098 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 36 404 587.

Til økonomistyringen – driften

- Driftsregnskapet for 2017 viser et positivt netto driftsresultat 24,5 millioner kr. Dette er 53,1 millioner kr bedre enn budsjettert. Hovedårsakene til dette er:
    - Merinntekter på skatt og rammetilskudd på til sammen 24 millioner kr.
    - Avkastningen på Primæroppgavefondet var på 53 millioner kr, mot budsjettert 0 kr.

- Budsjettdisiplinen har i hovedsak vært tilfredsstillende, men budsjettet er overskredet innenfor områdene sosialhjelp (NAV), hjemmetjenester og sykehjem.

- Netto driftsresultat i forhold til driftsinntektene er et sentralt nøkkeltall i vurderingen av kommunens økonomi. Teknisk beregningsutvalg har som et mål for sunn økonomi at netto driftsresultat over tid bør utgjøre 1,75% av driftsinntektene. For 2017 utgjør dette nøkkeltallet 0,7%. Selv om resultatet er bedre enn budsjettert ligger det godt under normtallet fra Teknisk beregningsutvalg. Netto driftsresultat i forhold til driftsinntektene har også hatt en vesentlig nedgang sammenliknet med 2016 hvor tilsvarende tall var 3,2%. Kontrollutvalget vil peke på viktigheten av å styre mot et netto driftsresultat i årene framover i tråd med anbefalingene fra Teknisk beregningsutvalg.

Til økonomistyringen - investeringsregnskapet

- Investeringene er avsluttet i balanse med et udisponert/udekket beløp kr 0. Kontrollutvalget bemerker at revisor oppgir i sin rapport at det er noen avvik mellom årsregnskapet og regulert budsjett for 2017, og at flere avvik skyldes upresis eller manglende budsjettregulering.

- I 2017 utgjorde brutto investeringsutgifter kr 523 millioner kr mot budsjettert 525 millioner kr. Av dette utgjorde finansieringstransaksjoner knyttet til utlån og avdrag på Husbanklån, samt kjøp av aksjer og andeler 193 millioner kr.

- Til fysiske investeringer var det et netto forbruk på 468 millioner kr, hvilket er 68 millioner kr lavere enn budsjettet. Det er spesielt innenfor eiendom at prosjekter ligger bak budsjettert fremdrift og derfor har mindreforbruk i forhold til regulert budsjett.

- De største investeringene i 2017 gjelder Fagerli skole, Stavern idrettspark og nye omsorgsboliger på Husebyjordet.

Til balansen

<u>Gjeldsforhold</u>

- Det ble tatt opp nye finansieringslån på til sammen 350 millioner kr i 2017. Lånegjeld pr. innbygger er økt fra kr. 70 262 i 2016 til kr 75 074 i 2017.

- Kommunens lånegjeld i forhold til driftsinntekter forteller om evnen til å betjene gjelden. Tallet har steget de siste årene og er nå 115%. Kontrollutvalget gjentar sin tidligere bekymring for kommunens høye lånegjeld, og vil påpeke at høy låneandel påvirker kommunens handlefrihet.

- Revisor opplyser i sin rapport at kommunen i 2017 har betalt tilstrekkelig avdrag i tråd med beregnet minimumsavdrag, i motsetning til 2015 og 2016 da kommunen betalte for lite avdrag. For lite innbetalt avdrag i 2015 og 2016 er gjort opp i 2017.

Likviditet
Likviditeten i 2017 er redusert sammenlignet med 2016.

Fond
Disposisjonsfondet har økt med 68 millioner kr fra 112,9 millioner i 2016 til 181 millioner kr i 2017. Selv om disposisjonsfondet har hatt en økning i 2017, har kommunen fortsatt lite fondsmidler.

Til den interne kontrollen
Det vises til kapitel om internkontroll i årsrapporten 2017 fra rådmannen. Det har ikke blitt avdekket økonomiske misligheter i Larvik kommune i 2017.

Til regnskapstekniske forhold
Kontrollutvalget støtter seg til revisors vurderinger i nummerert brev nr. 3 vedrørende kjøp av aksjer i Karistranda Utbygging AS, og registrerer at kjøp av aksjene kun i liten grad fremkommer av note 9 i årsregnskapet og ikke er omtalt i årsrapporten. Kontrollutvalget vil bemerke at det ville vært naturlig at saken hadde vært kommentert i rådmannens årsrapport.

Kontrollutvalget støtter seg for øvrig til revisors løpende informasjon gjennom året og viser til revisjonsberetningen av 06.04.2018.

Til grunnleggende rutiner og system
Administrasjonen har tilfredsstillende systemer til disposisjon for utførelse av økonomioppgavene.

Avslutning
Kontrollutvalget registrerer at kommunen har hatt stort fokus i 2017 på å forberede nye Larvik kommune. Kontrollutvalget viser til revisors utfyllende rapport om revisjonen av årsregnskapet 2017.

Kontrollutvalget har ikke ytterligere merknader til Larvik kommunes årsregnskap for 2017.

Møtebehandling
Oppdragsrevisor Birgitte Holmberg gikk igjennom revisjonsberetningen og kommenterte hovedpunktene i rapport om revisjonen. Regnskapssjef Marianne Gullhaug Fløholm kommenterte årsregnskapet. Økonomisjef, regnskapssjef og revisor besvarte kontrollutvalgets spørsmål. Mindre endringer til kontrollutvalgets uttalelse ble foreslått og diskutert av kontrollutvalgsmedlemmene.

Votering
Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalgets uttalelse til Larvik kommunes årsregnskap og årsrapport 2017:

Kontrollutvalget har i møte 17.04.2018 behandlet Larvik kommunes årsregnskap for 2017.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet 2017, rådmannens årsrapport 2017, revisjonsberetningen datert 06.04.2018, revisors rapport om revisjon av årsregnskapet for Larvik kommune 2017 datert 06.04.2018, samt nummerert brev nr. 3 til kontrollutvalget datert 09.04.2018.

Innledning
Årsregnskap, årsrapport og revisjonsberetning er avgitt innen de frister som er bestemt i lovverket.

Revisor har avgitt en såkalt normalberetning uten forbehold eller presiseringer. Kontrollutvalget merker seg at revisjonen har oversendt et nummerert brev i forbindelse med årsregnskapet.

Kontrollutvalget vil bemerke at revisor oppgir i sin rapport om revisjon av årsregnskapet at det ikke er konsistens mellom alle tallene i rådmannens årsrapport 2017 og kommunens årsregnskap 2017, men at avvikene ikke er betydelige.

Driftsregnskapet for 2017 viser kr 2 376 083 098 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 36 404 587.

Til økonomistyringen – driften

- Driftsregnskapet for 2017 viser et positivt netto driftsresultat 24,5 millioner kr. Dette er 53,1 millioner kr bedre enn budsjettert. Hovedårsakene til dette er:
    - Merinntekter på skatt og rammetilskudd på til sammen 24 millioner kr.
    - Avkastningen på Primæroppgavefondet var på 53 millioner kr, mot budsjettert 0 kr.

- Budsjettdisiplinen har i hovedsak vært tilfredsstillende, men budsjettet er overskredet innenfor områdene sosialhjelp (NAV), hjemmetjenester og sykehjem.

- Netto driftsresultat i forhold til driftsinntektene er et sentralt nøkkeltall i vurderingen av kommunens økonomi. Teknisk beregningsutvalg har som et mål for sunn økonomi at netto driftsresultat over tid bør utgjøre 1,75% av driftsinntektene. For 2017 utgjør dette nøkkeltallet 0,7%. Selv om resultatet er bedre enn budsjettert ligger det godt under normtallet fra Teknisk beregningsutvalg. Netto driftsresultat i forhold til driftsinntektene har også hatt en vesentlig nedgang sammenliknet med 2016 hvor tilsvarende tall var 3,2%. Kontrollutvalget vil peke på viktigheten av å styre mot et netto driftsresultat i årene framover i tråd med anbefalingene fra Teknisk beregningsutvalg.

Til økonomistyringen - investeringsregnskapet

- Investeringene er avsluttet i balanse med et udisponert/udekket beløp kr 0. Kontrollutvalget bemerker at revisor oppgir i sin rapport at det er noen avvik mellom årsregnskapet og regulert budsjett for 2017, og at flere avvik skyldes upresis eller manglende budsjettregulering.

- I 2017 utgjorde brutto investeringsutgifter kr 523 millioner kr mot budsjettert 525 millioner kr. Av dette utgjorde finansieringstransaksjoner knyttet til utlån og avdrag på Husbanklån, samt kjøp av aksjer og andeler 193 millioner kr.

- Til fysiske investeringer var det et netto forbruk på 468 millioner kr, hvilket er 68 millioner kr lavere enn budsjettet. Det er spesielt innenfor eiendom at prosjekter ligger bak budsjettert fremdrift og derfor har mindreforbruk i forhold til regulert budsjett.

- De største investeringene i 2017 gjelder Fagerli skole, Stavern idrettspark og nye omsorgsboliger på Husebyjordet.

Til balansen

Gjeldsforhold

- Det ble tatt opp nye finansieringslån på til sammen 350 millioner kr i 2017. Lånegjeld pr. innbygger er økt fra kr. 70 262 i 2016 til kr 75 074 i 2017.

- Kommunens lånegjeld i forhold til driftsinntekter forteller om evnen til å betjene gjelden. Tallet har steget de siste årene og er nå 115%. Kontrollutvalget har gjentatte ganger uttrykt bekymring for kommunens høye lånegjeld. Kontrollutvalget registrerer at kommunens lånegjeld har økt ytterligere i 2017. Kontrollutvalget synes dette er bekymringsfullt, og vil igjen bemerke at høy låneandel påvirker kommunens handlefrihet.

- Revisor opplyser i sin rapport at kommunen i 2017 har betalt tilstrekkelig avdrag i tråd med beregnet minimumsavdrag, i motsetning til 2015 og 2016 da kommunen betalte for lite avdrag. For lite innbetalt avdrag i 2015 og 2016 er gjort opp i 2017.

Likviditet
Likviditeten i 2017 er redusert sammenlignet med 2016.

Fond
Disposisjonsfondet har økt med 68 millioner kr fra 112,9 millioner i 2016 til 181 millioner kr i 2017. Selv om disposisjonsfondet har hatt en økning i 2017, har kommunen fortsatt lite fondsmidler.

Til den interne kontrollen
Det vises til kapitel om internkontroll i årsrapporten 2017 fra rådmannen. Det har ikke blitt avdekket økonomiske misligheter i Larvik kommune i 2017.

Til regnskapstekniske forhold
Kontrollutvalget støtter seg til revisors vurderinger i nummerert brev nr. 3 vedrørende kjøp av aksjer i Karistranda Utbygging AS, og registrerer at kjøp av aksjene kun i liten grad fremkommer av note 9 i årsregnskapet og ikke er omtalt i årsrapporten. Kontrollutvalget vil bemerke at det ville vært naturlig at saken hadde vært

kommentert i rådmannens årsrapport. Kontrollutvalget oversender nummeret brev nr. 3 som melding til kommunestyret.

Kontrollutvalget støtter seg for øvrig til revisors løpende informasjon gjennom året og viser til revisjonsberetningen av 06.04.2018.

Til grunnleggende rutiner og system
Administrasjonen har tilfredsstillende systemer til disposisjon for utførelse av økonomioppgavene.

Avslutning
Kontrollutvalget registrerer at kommunen har hatt stort fokus i 2017 på å forberede nye Larvik kommune. Kontrollutvalget viser til revisors utfyllende rapport om revisjonen av årsregnskapet 2017.

Kontrollutvalget har ikke ytterligere merknader til Larvik kommunes årsregnskap for 2017.

26/18 Lardal kommune - Årsregnskap og årsberetning 2017

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	26/18

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Larvik har i møte 17.04.18 behandlet Lardal kommunes årsregnskap og årsberetning for 2017.

Innledning

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet 2017, årsberetning 2017 av 16.03.18, revisjonsberetningen av 21.03.18 og revisjonsrapport av 23.03.18.

Revisor har avlagt en normal revisjonsberetning uten forbehold og bemerkninger.

Driftsregnskapet viser kr 140.455.381,- til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 10.846.259,-.

Til økonomistyringen - driften

- Negativt netto driftsresultat er kr. 8,2 millioner. Dette utgjør et negativt netto driftsresultat på 4 % av brutto driftsinntekter, og er langt svakere enn det nasjonale normtallet som er satt til 1,75%.

- Det negative resultatet skyldes en økning i driftsutgifter i 2017 på 25,4 millioner. Dette tilsvarer en vekst på 13,1%. Veksten i utgiftssiden for 2017

skyldes hovedsakelig at Lardal har gjennomført og ferdigstilt en rekke prosjekter for kommunesammenslåingen med Larvik.

- Løpende utgifter skal finansieres med løpende inntekter for å tilfredsstille balansekravet i kommuneloven. Balansekravet innebærer at driftsresultatet minst skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. Driftsinntektene for 2017 hadde en vekst på 4,4% eller 8,8 millioner sammenlignet med 2016. På tross av vekst har ikke driftsinntektene dekket opp utgiftsveksten i 2017.

- Det er brukt ca. 27,3 millioner fra fondsmidler i 2017, og dette er hovedårsaken til det regnskapsmessige mindreforbruket på 10,8 millioner.

Til økonomistyringen – investeringsregnskapet

- Investeringsregnskapet er avsluttet med udisponert beløp på kr 0,-.

- Kontrollutvalget merker seg at det er betydelig avvik mellom regnskapet og det regulerte budsjettet i investeringsregnskapet, med 17,6 millioner mot budsjettert 34,9 millioner. Avviket mellom budsjett og regnskap skyldes hovedsakelig tidsforskyvninger og ikke at vedtatte prosjektkostnader er overskredet. Kontrollutvalget merker seg videre at det i årsberetningen blir opplyst av administrasjonen at det burde vært foretatt nedbudsjettering av både rammene for prosjektene og den vedtatte rammen for finansieringen i 3. kvartalsrapport.

- Blant hovedinvesteringene i 2017 kan nevnes Styrvoll barnehage, IKT-skole investering, næringsareal Berganmoen og kjøp av Klokkergården (tomt).

Til balansen

- **Gjeldsforhold**
  Den totale lånegjelden har økt med ca. 10 millioner kr er på 385 millioner kr pr 31.12.17. Den langsiktige lånegjelden har økt med 3,4 millioner kr og den kortsiktige lånegjelden med 6,6 millioner kr. Lånegjelden pr. innbygger i Lardal kommune pr. 31.12.17 var kr. 39 961, hvilket utgjør en økning på kr 714 pr. innbygger fra 2016. Dette er lavere enn sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet i Vestfold.

  Fordi Lardal kommune har hatt et ønske om å avslutte igangsatte prosjekter før kommunesammenslåingen har disposisjonsfondet har hatt en nedgang på 17,5 millioner (48%) i 2017.

- **Likviditet**
  Kommunen har god likviditet, men denne har hatt en liten nedgang i 2017. Dette skyldes at det ikke har vært tatt opp lån i samsvar med budsjettet, og at det har vært stor bruk av oppsparte midler.

Til den interne kontrollen

Det vises til avsnitt om internkontroll og styring i årsberetning 2017 fra konstituert rådmann. Kontrollutvalget registrerer at revisor oppgir at kommunen har hatt fokus på en bedre kvalitet på økonomirapportering, men at rapporteringen kunne vært mer presis og mer fullstendig.

Til regnskapstekniske forhold
Kontrollutvalget støtter seg for øvrig til revisors løpende informasjon gjennom året og viser til revisjonsberetningen.

Til grunnleggende rutiner og system
Administrasjonen har tilfredsstillende systemer til disposisjon for utførelse av økonomioppgavene.

Avslutning
Kontrollutvalget registrerer at kommunene har hatt stort fokus i 2017 på å forberede nye Larvik kommune.

Kontrollutvalget har ikke ytterligere merknader til Lardal kommunes årsregnskap for 2017.

Møtebehandling
Oppdragsrevisor Birgitte Holmberg gjennomgikk revisjonsberetningen og kommenterte hovedpunktene i rapport om revisjonen av årsregnskapet. Regnskapssjef Marianne Gullhaug Fløholm og økonomisjef Paul Hellenes kommenterte årsregnskapet kort og besvarte kontrollutvalgets spørsmål.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalgets uttalelse til Lardal kommunes årsregnskap og årsberetning 2017:

Kontrollutvalget i Larvik har i møte 17.04.18 behandlet Lardal kommunes årsregnskap og årsberetning for 2017.

Innledning

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet 2017, årsberetning 2017 av 16.03.18, revisjonsberetningen av 21.03.18 og revisjonsrapport av 23.03.18.

Revisor har avlagt en normal revisjonsberetning uten forbehold og bemerkninger.

Driftsregnskapet viser kr 140.455.381,- til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 10.846.259,-.

Til økonomistyringen - driften

- Negativt netto driftsresultat er kr. 8,2 millioner. Dette utgjør et negativt netto driftsresultat på 4 % av brutto driftsinntekter, og er langt svakere enn det nasjonale normtallet som er satt til 1,75%.

- Det negative resultatet skyldes en økning i driftsutgifter i 2017 på 25,4 millioner. Dette tilsvarer en vekst på 13,1%. Veksten i utgiftssiden for 2017

skyldes hovedsakelig at Lardal har gjennomført og ferdigstilt en rekke prosjekter for kommunesammenslåingen med Larvik.

- Løpende utgifter skal finansieres med løpende inntekter for å tilfredsstille balansekravet i kommuneloven. Balansekravet innebærer at driftsresultatet minst skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. Driftsinntektene for 2017 hadde en vekst på 4,4% eller 8,8 millioner sammenlignet med 2016. På tross av vekst har ikke driftsinntektene dekket opp utgiftsveksten i 2017.

- Det er brukt ca. 27,3 millioner fra fondsmidler i 2017, og dette er hovedårsaken til det regnskapsmessige mindreforbruket på 10,8 millioner.

Til økonomistyringen – investeringsregnskapet

- Investeringsregnskapet er avsluttet med udisponert beløp på kr 0,-.

- Kontrollutvalget merker seg at det er betydelig avvik mellom regnskapet og det regulerte budsjettet i investeringsregnskapet, med 17,6 millioner mot budsjettert 34,9 millioner. Avviket mellom budsjett og regnskap skyldes hovedsakelig tidsforskyvninger og ikke at vedtatte prosjektkostnader er overskredet. Kontrollutvalget merker seg videre at det i årsberetningen blir opplyst av administrasjonen at det burde vært foretatt nedbudsjettering av både rammene for prosjektene og den vedtatte rammen for finansieringen i 3. kvartalsrapport.

- Blant hovedinvesteringene i 2017 kan nevnes Styrvoll barnehage, IKT-skole investering, næringsareal Berganmoen og kjøp av Klokkergården (tomt).

Til balansen

- **Gjeldsforhold**
  Den totale lånegjelden har økt med ca. 10 millioner kr er på 385 millioner kr pr 31.12.17. Den langsiktige lånegjelden har økt med 3,4 millioner kr og den kortsiktige lånegjelden med 6,6 millioner kr. Lånegjelden pr. innbygger i Lardal kommune pr. 31.12.17 var kr. 39 961, hvilket utgjør en økning på kr 714 pr. innbygger fra 2016. Dette er lavere enn sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet i Vestfold.

  Fordi Lardal kommune har hatt et ønske om å avslutte igangsatte prosjekter før kommunesammenslåingen har disposisjonsfondet har hatt en nedgang på 17,5 millioner (48%) i 2017.

- **Likviditet**
  Kommunen har god likviditet, men denne har hatt en liten nedgang i 2017. Dette skyldes at det ikke har vært tatt opp lån i samsvar med budsjettet, og at det har vært stor bruk av oppsparte midler.

Til den interne kontrollen

Det vises til avsnitt om internkontroll og styring i årsberetning 2017 fra konstituert rådmann. Kontrollutvalget registrerer at revisor oppgir at kommunen har hatt fokus på en bedre kvalitet på økonomirapportering, men at rapporteringen kunne vært mer presis og mer fullstendig.

Til regnskapstekniske forhold
Kontrollutvalget støtter seg for øvrig til revisors løpende informasjon gjennom året og viser til revisjonsberetningen.

Til grunnleggende rutiner og system
Administrasjonen har tilfredsstillende systemer til disposisjon for utførelse av økonomioppgavene.

Avslutning
Kontrollutvalget registrerer at kommunene har hatt stort fokus i 2017 på å forberede nye Larvik kommune.

Kontrollutvalget har ikke ytterligere merknader til Lardal kommunes årsregnskap for 2017.

27/18 Larvik havn KF - Årsregnskap og årsmelding 2017

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	27/18

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 17.04.2018 behandlet særregnskapet for 2017 for Larvik havn KF.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte særregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen datert 16.03.2018, samt revisors rapport om revisjonen av foretaket.

Regnskapet for 2017 viser et regnskapsmessig overskudd på kr. 11 millioner.

Kontrollutvalget har ingen spesielle merknader til regnskapet.

Møtebehandling
Oppdragsrevisor Birgitte Holmberg orienterte kort om revisjonen av årsregnskapet til Larvik havn KF for 2017.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalget har i møte 17.04.2018 behandlet særregnskapet for 2017 for Larvik havn KF.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte særregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen datert 16.03.2018, samt revisors rapport om revisjonen av foretaket.

Regnskapet for 2017 viser et regnskapsmessig overskudd på kr. 11 millioner.

Kontrollutvalget har ingen spesielle merknader til regnskapet

28/18 Bølgen kulturhus KF - Årsregnskap og årsmelding 2017

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	28/18

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 17.04.2018 behandlet årsregnskapet for 2017 for Larvik kulturhus Bølgen KF.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, årsberetningen, revisjonsberetningen datert 16.03.2018 og revisors rapport om revisjonen av foretaket.

Regnskapet for 2017 viser et netto driftsresultat på kr. 456.000, og regnskapsmessig mindreforbruk på kr 601.000.

Kontrollutvalget har ingen spesielle merknader til regnskapet.

Møtebehandling
Oppdragsrevisor Birgitte Holmberg orienterte kort om revisjonen av årsregnskapet til Bølgen kulturhus KF for 2017.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalget har i møte 17.04.2018 behandlet årsregnskapet for 2017 for Larvik kulturhus Bølgen KF.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, årsberetningen, revisjonsberetningen datert 16.03.2018 og revisors rapport om revisjonen av foretaket.

Regnskapet for 2017 viser et netto driftsresultat på kr. 456.000, og regnskapsmessig mindreforbruk på kr 601.000.

Kontrollutvalget har ingen spesielle merknader til regnskapet.

29/18 Regnskap 2017 for fellesnemnda i nye Larvik kommune

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	29/18

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Larvik kommune har ingen merknader til prosjektregnskapet for fellesnemnda for Larvik og Lardal for 2017.

Møtebehandling
Oppdragsrevisor Birgitte Holmberg orienterte kort om revisjon av prosjektregnskapet for fellesnemnda for Larvik og Lardal. Rådmann Jan Arvid Kristengård og økonomisjef Paul Hellenes kommenterte fellesnemndas arbeid og regnskap kort, og besvarte kontrollutvalgets spørsmål.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalget i Larvik kommune har ingen merknader til prosjektregnskapet for fellesnemnda for Larvik og Lardal for 2017.

30/18 Overordnet analyse for selskapskontroll og plan for selskapskontroll 2018-2019

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	30/18

Forslag til innstilling:

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret fatter følgende vedtak:

- Kommunestyret slutter seg til kontrollutvalgets forslag til plan for selskapskontroll 2018-2019 i prioritert rekkefølge:

    1. Eierskap i ny kommune - Eierskapsmelding
    2. Styre – Evaluering, sammensetning og valgprosess

- Kontrollutvalget gis fullmakt til å revidere planen og tilføye nye prosjekter.
- Endringer i planen oversendes kommunestyret til orientering. Dersom endringene i planen fører til økning av den økonomiske rammen som er vedtatt, må dette behandles spesielt.

Møtebehandling
Forvaltningsrevisor Anne Sæterdal ga en presentasjon av selskapskontroll og overordnet analyse for selskapskontroll 2018-2019. Kontrollutvalgets spørsmål vedrørende den overordnede analysen ble besvart.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret fatter følgende vedtak:

- Kommunestyret slutter seg til kontrollutvalgets forslag til plan for selskapskontroll 2018-2019 i prioritert rekkefølge:

    3. Eierskap i ny kommune - Eierskapsmelding

    4. Styre – Evaluering, sammensetning og valgprosess

- Kontrollutvalget gis fullmakt til å revidere planen og tilføye nye prosjekter.
- Endringer i planen oversendes kommunestyret til orientering. Dersom endringene i planen fører til økning av den økonomiske rammen som er vedtatt, må dette behandles spesielt.

31/18 Bestilling av prosjektplan til forvaltningsprosjekt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	31/18

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget vedtar å bestille en prosjektplan fra Telemark Kommunerevisjon IKS for en forvaltningsrevisjon om Larvik havn KF. Prosjektplanen leveres sekretariatet innen 15.05.2018, slik at den kan behandles i kontrollutvalgets møte 29.05.2018. Det tas forbehold om at forslaget til plan for forvaltningsrevisjon 2018-2019 blir godkjent i kommunestyret.

Møtebehandling
Bestilling av prosjektplan til forvaltningsrevisjon av Larvik havn KF og mulige problemstillinger i prosjektet ble diskutert av kontrollutvalgsmedlemmene.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalget vedtar å bestille en prosjektplan fra Telemark Kommunerevisjon IKS for en forvaltningsrevisjon om Larvik havn KF. Prosjektplanen leveres sekretariatet innen 15.05.2018, slik at den kan behandles i kontrollutvalgets møte 29.05.2018. Det tas forbehold om at forslaget til plan for forvaltningsrevisjon 2018-2019 blir godkjent i kommunestyret.

32/18 Behandling av anonyme henvendelser

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	32/18

Forslag til vedtak:

Skriftlige anonyme henvendelser blir lagt frem for kontrollutvalget på lik linje med øvrige henvendelser. Kontrollutvalget vil i det enkelte tilfellet vurdere om saken skal realitetsbehandles og eventuelt følges opp.

Møtebehandling
Kontrollutvalgsleder orienterte kort om anonyme henvendelser. Saken ble diskutert av kontrollutvalgsmedlemmene.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Skriftlige anonyme henvendelser blir lagt frem for kontrollutvalget på lik linje med øvrige henvendelser. Kontrollutvalget vil i det enkelte tilfellet vurdere om saken skal realitetsbehandles og eventuelt følges opp.

33/18 Invitasjon til inntreden i VIKS

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	33/18

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Larvik kommune samtykker til at arbeidsutvalget i VIKS/sekretariatet sender en forespørsel til Sandefjord kommune om å bli deltaker

og tre inn i VIKS, slik at VIKS blir kontrollutvalgssekretariat for Sandefjord kommune fra 01.01.2019.

Kontrollutvalget i Larvik samtykker til at arbeidsutvalget/sekretariatet kan sende en forespørsel om inntreden også til andre kommuner og fylkeskommuner dersom det blir aktuelt.

Møtebehandling
Kontrollutvalgsleder orienterte om saken.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalget i Larvik kommune samtykker til at arbeidsutvalget i VIKS/sekretariatet sender en forespørsel til Sandefjord kommune om å bli deltaker og tre inn i VIKS, slik at VIKS blir kontrollutvalgssekretariat for Sandefjord kommune fra 01.01.2019.

Kontrollutvalget i Larvik samtykker til at arbeidsutvalget/sekretariatet kan sende en forespørsel om inntreden også til andre kommuner og fylkeskommuner dersom det blir aktuelt.

34/18 Referatsaker 17.04.2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	34/18

Forslag til vedtak:

Referatsaken tas til orientering.

Møtebehandling
E-post fra Bøkebloggen 28.03.2018 ble kort kommentert.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Referatsaken tas til orientering.

35/18 Eventuelt 17.04.2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	17.04.2018	35/18

Forslag til vedtak:

.

Møtebehandling

1. Kontrollutvalgsmedlem Kjersti Michalsen la frem forslag om at kontrollutvalget skulle få en orientering om avvikssystemet TQM. Saken ble diskutert av kontrollutvalget, og det ble foreslått å invitere kvalitetsleder Marit Johansen til neste kontrollutvalgsmøte.

2. Kontrollutvalgsleder Gjert Gjertsen kommenterte at informasjon om kontrollutvalget på Larvik kommunes hjemmeside ikke er oppdatert. Saken ble diskutert av kontrollutvalgsmedlemmene.

3. Kontrollutvalgsleder Gjert Gjertsen foreslo at kontrollutvalget skulle foreta et virksomhetsbesøk. Aktuelle besøkssteder ble diskutert av kontrollutvalgsmedlemmene. Kontrollutvalget ønsker å gjennomføre virksomhetsbesøk hos iFokus barnehagene AS.

4. Oppdragsrevisor Birgitte Holmberg orienterte om oppfølgingen av kontrollutvalgets vedtak i sak 22/18:
   «Kontrollutvalget ber Telemark kommunerevisjon følge opp boligkontoret i Larvik kommunes rapportering på bruk av midler fra Larvik kommunale boligstiftelse».

Votering
Enstemmig.

Vedtak

1. Kontrollutvalget inviterer kvalitetsleder Marit Johansen til neste kontrollutvalgsmøte 29.05.2018 for å gi en kort orientering om avvikssytemet TQM.

2. Kontrollutvalget ber sekretariatet følge opp at informasjon om kontrollutvalget på Larvik kommunes hjemmeside blir oppdatert.

3. Kontrollutvalget vedtar å gjennomføre et virksomhetsbesøk hos iFokus barnehagene AS. Leder og sekretær får fullmakt til å avtale rammene for besøket.

4. Kontrollutvalget tar informasjon vedrørende Telemark kommunerevisjons oppfølging av boligkontoret i Larvik kommune sin rapportering på bruk av midler fra Larvik kommunale boligstiftelse til orientering.

Møtet ble avsluttet kl. 20.30.

Neste møte i kontrollutvalget er 29. mai 2018.

Revetal, 18.04.2018
For leder av kontrollutvalget i Larvik kommune, Gjert Gjertsen

Anja Ottervang Eriksen
Rådgiver
VIKS

Arkivsak-dok. 18/00100-1
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Larvik	29.05.2018

SAK 37/18
ORIENTERING FRA SKATTEOPPKREVEREN I LARVIK VEDRØRENDE SKATTERESTANSER

Forslag til vedtak:
Skatteoppkreverens informasjon om skatterestanser tas til orientering.

Vedlegg:
Ingen.

Saksframstilling:

I kontrollutvalgets møte 22.03.2018 sak 21/18 ble årsrapport for skatteregnskapet 2017 for skatteoppkreveren i Larvik og Lardal lagt frem til orientering. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

> «*Referatsakene tas til orientering. Kontrollutvalget inviterer skatteoppkrever Jon Mathisen til neste kontrollutvalgsmøte for å orientere om skatterestanser.»*

Jon Mathisen har bekreftet at han vil stille i kontrollutvalgsmøtet 29.05.2018 for å orientere om skatterestanser.

Arkivsak-dok. 18/00100-2
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Larvik	29.05.2018

SAK 38/17
ORIENTERING FRA KVALITETSLEDER VEDRØRENDE AVVIKSSYSTEMET TQM

Forslag til vedtak:
Kvalitetsleders informasjon om avvikssystemet TQM tas til orientering.

Vedlegg:
Ingen.

Saksframstilling:

Under behandling av sak 35/18 – «Eventuelt» i kontrollutvalgsmøtet 17.04.2018 fattet kontrollutvalget følgende vedtak:

> *«Kontrollutvalget inviterer kvalitetsleder Marit Johansen til neste kontrollutvalgsmøte 29.05.2018 for å gi en kort orientering om avvikssystemet TQM.»*

Kvalitetsleder Marit Johansen har bekreftet at hun kommer i kontrollutvalgsmøtet 29.05.2018 for å orientere om TQM.

Arkivsak-dok. 18/00078-5
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Larvik	29.05.2018

SAK 39/18
PROSJEKTPLAN FOR FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKTET "LARVIK HAVN KF"

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Larvik havn KF» og bestiller en forvaltningsrevisjonsrapport som besvarer følgende problemstilling:

Har Larvik Havn opptrådt i samsvar med fullmakter og føringer som kommunestyret har gitt? Herunder eller avgrenset til:

- Hvilke fullmakter har foretaket?
- Hvilke aktiviteter har foretaket?
- Har foretaket opptrådt i samsvar med relevante vedtak/regelverk når det gjelder sakene om bygging på Sika-tomta, støymåling og kontrakt om drift av containerterminal?

Ferdig rapport med administrasjonssjefens høringsuttalelse leveres sekretariatet innen 12.10.2018 for behandling i kontrollutvalgsmøtet 30.10.2018.

Vedlegg:
Forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Larvik havn KF» fra Telemark kommunerevisjon, datert 16.05.2018

Saksframstilling:

Kontrollutvalget fattet i møte 17.04.2018, sak 31/18, slikt vedtak:

> *«Kontrollutvalget vedtar å bestille en prosjektplan fra Telemark Kommunerevisjon IKS for en forvaltningsrevisjon om Larvik havn KF. Prosjektplanen leveres sekretariatet innen 15.05.2018, slik at den kan behandles i kontrollutvalgets møte 29.05.2018. Det tas forbehold om at forslaget til plan for forvaltningsrevisjon 2018-2019 blir godkjent i kommunestyret.»*

Kontrollutvalget har mottatt flere henvendelser vedrørende Larvik havn, og disse ble behandlet i møtet 22.03.2018. Henvendelsene omhandlet:

- bygging av containerterminal på Sika-tomta
- manglende støymåling
- utlysning og inngåelse av 15-årig kontrakt om drift av containerterminal med en anslått verdi på 300 mill.kr.

Kontrollutvalget fattet vedtak om at henvendelse skulle bli tatt i betraktning ved bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Telemark kommunerevisjon foreslår følgende problemstilling i forslaget til prosjektplan:

Har Larvik Havn opptrådt i samsvar med fullmakter og føringer som kommunestyret har gitt? Herunder eller avgrenset til:

- *Har foretaket opptrådt i samsvar med relevante vedtak/regelverk når det gjelder sakene om bygging på Sika-tomta, støymåling og kontrakt om drift av containerterminal?*

Det er viktig at kontrollutvalget ved behandlingen av forslaget til prosjektplan avklarer at forslaget er i tråd med de intensjoner utvalget har for denne forvaltningsrevisjonen. Telemark kommunerevisjon skriver i prosjektplanen at «kontrollutvalget må ta stilling til om de ønsker at forvaltningsrevisjonen skal inkludere en generell gjennomgang og vurdering av foretakets fullmakter, eller om forvaltningsrevisjonen bare skal avgrenses til å undersøke de henvendelser som kontrollutvalget har mottatt». Sekretariatet tilråder at kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon som også inneholder en generell gjennomgang og vurdering av Larvik havns fullmakter.

TELEMARK KOMMUNEREVISJON IKS	Utarbeidet dato: 16. mai 2018	Prosjekt: 712 002 - Larvik havn KF

Prosjektplan

1. Bakgrunn, bestilling og formål

Kontrollutvalget vedtok i sak 31/18 at det skulle gjennomføres forvaltningsrevisjon om Larvik Havn KF. Forvaltningsrevisjon om Larvik Havn var et av prosjektforslagene i overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2018-2019, vedtatt i kontrollutvalget i sak 16/ 18 og kommunestyret i sak 89/18.

Kommunale foretak har eget styre og egen daglig leder. Foretaket er en del av kommunen og kommunestyret er foretakets øverste organ. Rådmannen har ikke instruksjonsrett over foretaket. Organisasjonsformen kan være krevende bl.a. når det gjelder når det gjelder fullmakter og informasjon mellom foretaket, rådmannen og kommunestyret.

Ifølge vedtektene skal Larvik Havn i korthet

- ivareta kommunens oppgaver etter havne- og farvannsloven,
- drive privatrettslig havnevirksomhet, og
- foretaket kan direkte eller indirekte engasjere seg i virksomhet som bidrar til å styrke eller videreutvikle den havnerelaterte virksomheten.

Kontrollutvalget har fått henvendelser fra innbyggere og politikere om Larvik havn. Henvendelsene gjelder:

- Bygging av containerterminal på Sika-tomta
- Manglende støymåling
- Utlysning og inngåelse av 15-årig kontrakt om drift av containerterminal med en anslått verdi på 300 mill.kr.

Det er stilt spørsmål om foretaket har forholdt seg til kommunestyrets vedtak, kommunens planer og egne vedtekter i disse sakene.

Tiltak for forsterket samhandling og overføring av forvaltningsansvar mellom Larvik havn ble behandlet i kommunestyret i sak 29/18. Kommunestyret vedtok at det bl.a. at det skal gjennomføres fast kvartalsvise dialogmøter mellom rådmannen og havnedirektøren. Formålet med møtene er å sikre økt dialog og samhandling innen nærings- og arealutvikling.

Overordnet analyse foreslår at forvaltningsrevisjonen skal omhandle foretakets fullmakter fra og rapportering til kommunestyret.

2. Problemstilling/vinkling

Vi foreslår følgende problemstilling:

Har Larvik Havn opptrådt i samsvar med fullmakter og føringer som kommunestyret har gitt? Herunder eller avgrenset til:

- Har foretaket opptrådt i samsvar med relevante vedtak/regelverk når det gjelder sakene om bygging på Sika-tomta, støymåling og kontrakt om drift av containerterminal?

Kontrollutvalget må ta stilling til om de ønsker at forvaltningsrevisjonen skal inkludere en generell gjennomgang og vurdering av foretakets fullmakter, eller om forvaltningsrevisjonen bare skal avgrenses til å undersøke de henvendelser som kontrollutvalget har mottatt.

3. Avgrensning

Eventuelle vesentlige avgrensninger vil bli avklart med kontrollutvalget.

4. Kilder for revisjonskriterier/revisjonskriterier

<u>Fullmakter til foretaket – kommuneloven og vedtekter</u>

Kommunale foretak er regulert i kommuneloven § 61 til § 71. Kommunale foretak er ikke en egne juridiske personer. Larvik Havn KF er således en del av Larvik kommune, og foretaket er underlagt kommunestyret.

Det følger av § 67 at foretaket ledes av et styre som har myndighet til å treffe avgjørelse i alle saker som gjelder foretaket og dets virksomhet. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter og kommunens økonomiplan og årsbudsjett og ev. andre vedtak.

Larvik Havns vedtekter ble sist endret i kommunestyret i sak 29/18. Vedtektene er en viktig kilde for revisjonskriterier, i tillegg til kommunelovens bestemmelser om kommunale foretak.

Byggingen på Sika-tomta, støymåling, avtale om drift av containerterminal

Revisjonskriteriene til denne problemstillingen vil til dels være de samme som er redegjort for over. Det vil også være behov for å hente revisjonskriterier fra relevante vedtak, planer og tillatelser.

5. Metode

Metodene i denne forvaltningsrevisjonen vil være dokumentgjennomgang og intervju. Vi vil kartlegge hvilke føringer (vedtak, planer, tillatelser mm.) som gjelder for foretaket og sammenholde disse mot foretakets aktivitet.

Vi vil intervjue ledelsen i selskapet, og aktuelle medarbeidere i Larvik kommune.

6. Oppstart og leveranse

29. mai	Kontrollutvalget behandler prosjektplan.
Uke 23	Oppstart
Uke 41	Oversendelse rapport til Viks
30. oktober	Kontrollutvalget behandler rapporten

Arkivsak-dok. 18/00016-5
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Larvik	29.05.2018

SAK 40/18
UAVHENGIGHETSERKLÆRING FRA REGNSKAPSREVISOR

Forslag til vedtak:
Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlig revisor for regnskapsrevisjon, Lisbet Fines, og oppdragsrevisor, Birgitte Holmberg, tas til orientering.

Vedlegg:
Uavhengighetserklæring fra Telemark kommunerevisjon, datert 07.05.2018

Saksframstilling:
Kommuneloven §79 og revisjonsforskriften stiller krav til vandel, uavhengighet og objektivitet hos revisor. I følge revisjonsforskriften §15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Telemark kommunerevisjon er revisor for Larvik kommune. Lisbet Fines er oppdragsansvarlig revisor for regnskapsrevisjon, og Birgitte Holmberg er oppdragsrevisor.

TELEMARK
KOMMUNEREVISJON IKS

Hovedkontor:
Postboks 2805, 3702 Skien
Tlf.: 35 91 70 30
e-post: post-tkr@tekomrev.no
www.tekomrev.no

Distriktskontor:
Postboks 83, 3833 Bø
Tlf.: 35 05 90 00

Foretaksregisteret:
985 867 402 MVA

Kontrollutvalget i Larvik kommune
v/ VIKS

Vår ref.: 18/1069/holb
Deres ref.:
Arkivkode: 812100

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors og oppdragsrevisors uavhengighet i forhold til Larvik kommune og underliggende foretak

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jamfør merknader til nevnte bestemmelse. Vi velger samtidig å ta med vurdering av oppdragsrevisors uavhengighet.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:
Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Som nærstående regnes

a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a.

Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.
- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Pkt. 1: Ansettelsesforhold	*Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Telemark kommunerevisjon IKS*
Pkt. 2: Medlem i styrende organer	*Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Larvik kommune eller de kommunale foretakene deltar i.*
Pkt. 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	*Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.*
Pkt. 4: Nærstående	*Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Larvik kommune eller de kommunale foretakene som har betydning for uavhengighet og objektivitet.*
Pkt. 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas det en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.

	Undertegnede yter ikke rådgivnings- eller andre tjenester overfor Larvik kommune eller de kommunale foretakene som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Pkt. 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	*Undertegnede yter ikke tjenester overfor Larvik kommune eller de kommunale foretakene som hører inn under kommunens eller foretakenes ledelses- og kontrolloppgaver.*
Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	*Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Larvik kommune eller de kommunale foretakene.*
Pkt. 8: Andre særegne forhold	*Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.*

Skien, 7.5.2018
Telemark kommunerevisjon IKS

Lisbet Fines
oppdragsansvarlig/registrert revisor

Birgitte Holmberg
oppdragsrevisor

Arkivsak-dok. 18/00044-12
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Larvik	29.05.2018

SAK 41/18
REFERATSAKER

Forslag til vedtak:
Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg:
- Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren i Lardal kommune
- Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren i Larvik kommune
- E-post fra Hege Lise Glent, datert 15.04.2018
- Kopihenvendelse fra Tor-Alfred Lundh med vedlegg, datert 27.04.2018
- Engasjementsbrev fra Telemark kommunerevisjon IKS, datert 07.05.2018

Saksframstilling:

- Kontrollrapporter fra Skatteetaten
  Kontrollrapporter fra Skatteetaten vedrørende skatteoppkreveren i Lardal og Larvik kommuner legges frem for kontrollutvalget til orientering.

- E-post vedrørende mulig makeskifte i Stavern
  E-post fra Hege Lise Glent av 15.04.2018 vedrørende behandling av sak 18/18 – «Henvendelse til kontrollutvalget vedrørende makeskifte i Stavern» legges frem til orientering.

- Kopihenvendelse vedrørende klagesak om støy fra Larvik havn
  Kopihenvendelse med vedlegg fra Flatstrand velforening v/ Tor-Alfred Lundh datert 27.04.2018 vedrørende klage på støy fra Larvik havn legges frem til orientering. Kopihenvendelsen er oversendt Telemark kommunerevisjon i forbindelse med deres arbeid med prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Larvik havn KF».

- Engasjementsbrev fra Telemark kommunerevisjon
  Engasjementsbrevet fra Telemark kommunerevisjon legges frem til orientering, og gir informasjon om revisjonen og forholdet mellom Larvik kommune som oppdragsgiver og Telemark kommunerevisjon IKS som oppdragstaker. Engasjementsbrevet sendes én gang hver valgperiode ved

starten av denne, og kommunesammenslåingen 01.01.2018 er bakgrunnen for denne oversendelsen. Adressat er kontrollutvalget som på kommunestyrets vegne forestår det løpende tilsyn med den kommunale forvaltningen og som også har et påse-ansvar overfor revisjonen.

- Oppfølging av informasjon på nettsidene til Larvik kommune
  I kontrollutvalgsmøtet 17.04.2018, sak 35/18 «Eventuelt» ble det tatt opp at informasjon om kontrollutvalget ikke var tilgjengelig på kommunens nettsider. Tilbakemeldingen fra digitaliseringsavdelingen er at det jobbes med helt ny layout for hjemmesidene (annen plattform), og at det er derfor lite hensiktsmessig å legge for mye arbeid i nåværende system. Når det gjelder sakspapirene til kontrollutvalget og at disse ikke er tilgjengelig på samme måte som øvrige dokumenter, så skyldes dette at sekretariatet har et annet saksbehandlingssystem enn kommunen og at dokumentene ikke kan legges ut på samme måte.

Skatteetaten

Saksbehandler	Deres dato	Vår dato
Svein Kåre Eikefjord		15.02.2018
Telefon	Deres referanse	Vår referanse
40808212		2018/399

Kommunestyret i Larvik kommune
Postboks 2020
3255 LARVIK

Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren for Lardal kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreveren

Skatteoppkreverkontoret omfattet i 2017 kommunene Hof, Holmestrand, Re, Lardal og Tønsberg.

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016	Antall årsverk 2015
14,5	7	0,95

Økningen i antall årsverk 2017 i forhold til tidligere år har sammenheng med at Tønsberg kommune ble en del av skatteoppkreversamarbeidet fra og med 1. april 2017.

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang
Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2018. Skattekontoret har mottatt det innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Lardal kommune viser per 31. desember 2017 en skatte- og avgiftsinngang[1] til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 264 313 585 og utestående restanser[2] på kr 4 390 996.

Innkrevingsresultater
Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2017 for Lardal kommune.

	Resultatkrav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2016 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2017 (i %)
Restskatt personlige skattytere 2015	97,00	99,45	97,40	95,97
Forskuddstrekk 2016	99,90	99,95	100,00	99,93
Forskuddsskatt personlige skattytere 2016	99,50	100,00	100,00	99,16
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2016	99,95	100,00	100,00	99,94
Restskatt upersonlige skattytere 2015	99,20	98,79	100,00	98,84
Arbeidsgiveravgift 2016	99,85	99,93	99,85	99,82

Resultater for arbeidsgiverkontrollen
Resultater for skatteoppkreverkontoret per 31. desember 2017 viser følgende i henhold til skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunen/ kontrollordningen	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2017	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2017 region (i %)
3508	176	205	5,8	6,6	4,8

Skatteoppkrever har deltatt i ulike kontrollsamarbeid og aksjoner sammen med Skatteetaten, blant annet mot arbeidslivskriminalitet. Arbeidsgiverkontrollen er svært viktig for arbeidet mot arbeidslivskriminalitet (Akrim) og svart økonomi. Tverretatlige samarbeid gir gode effekter i arbeidet mot Akrim, og dette har vært en arbeidsform som har vært prioritert. Dette er et område som i dag ikke har direkte styringsparameter, men et stort engasjement fra skatteoppkrever har vært og er viktig for de gode resultatene som satsingen gir.

4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2017 utført kontorkontroller av skatteoppkreveren for området skatteregnskap.

[1] Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene
[2] Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

Skattekontoret har i 2017 også gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreveren for områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll. Kontrollen ble avholdt 24. og 26. oktober 2017. Rapport er sendt skatteoppkreveren 20. desember 2017. Skatteoppkrever har gitt tilbakemelding på rapporten 9. januar 2018.

Skatteoppkrevers overordnede internkontroll
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap
Gjennom kontrollene som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

- Gjentatt pålegg om at skatteoppkrever må endre sin praksis slik at innbetalte tilleggsforskudd blir stående åpne i skattyters reskontro frem til disse blir avregnet.

Ut over gitte pålegg anser vi likevel at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

Skatte- og avgiftsinnkreving
Gjennom kontrollene som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

- Gjentatt pålegg for sjette gang om at skatteoppkrever må sørge for at retningslinjene i Skattedirektoratets melding nr. 9/2011 følges ved inngåelse av betalingsavtaler.

- Gjentatt pålegg om at skatteoppkrever må sørge for at retningslinjene i Skattedirektoratets meldinger følges ved behandling av lempningssaker.

- Pålegg om at skatteoppkrever må følge myndighetsgrensene i Skattedirektoratets melding nr.9/2011 ved innvilgelse av betalingsavtale/betalingsutsettelse.

Utover gitte pålegg anser vi at utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Arbeidsgiverkontroll
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

5. Skattekontorets oppfølging av skatteoppkreveren

Skattekontoret har vært i dialog med skatteoppkreveren om resultatkrav i dialogmøte 1. februar 2017 og det har vært avholdt styringssamtale 13. og 14. november 2017.

Skatteoppkreverkontoret har vært representert på fagdager 7. og 8. november 2017. Disse hadde parallelle sesjoner innen innfordring, regnskap og ledelse.

Med hilsen

Ingvill Helstad
Avdelingsdirektør
Avdeling for innkreving
Skatt sør

Elisabeth Gylder Vingereid

Kopi til:
Kontrollutvalget for Larvik kommune
Rådmann/ administrasjonssjef i Larvik kommune
Skatteoppkreveren for Lardal
Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Skatteetaten

Saksbehandler	Deres dato	Vår dato
Bjarne Holtan Møller		15.02.2018
Telefon	Deres referanse	Vår referanse
47040591		2018/120

Kommunestyret i Larvik kommune
Postboks 2020
3255 LARVIK

Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren for Larvik kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreveren

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016	Antall årsverk 2015
9,0	9,0	9,0

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang
Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2018.

Årsregnskapet for Larvik kommune viser per 31. desember 2017 en skatte- og avgiftsinngang[1] til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 4 745 283 256 og utestående restanser[2] på kr 133 355 534, herav berostilte krav på kr 12 338 814.

Innkrevingsresultater
Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2017 for Larvik kommune:

	Resultatkrav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2016 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2017 (i %)
Restskatt personlige skattytere 2015	95,00	96,08	96,94	95,97
Forskuddstrekk 2016	99,94	99,96	99,95	99,93
Forskuddsskatt personlige skattytere 2016	99,30	99,51	99,25	99,16
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2016	99,95	99,95	99,99	99,94
Restskatt upersonlige skattytere 2015	99,00	99,32	99,24	98,84
Arbeidsgiveravgift 2016	99,85	99,81	99,88	99,82

Resultater for arbeidsgiverkontrollen
Resultater for kommunen per 31. desember 2017 viser følgende i henhold til skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunen	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2017	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2017 region (i %)
1717	86	42	2,4	5,5	4,8

Skatteoppkrever har deltatt i ulike kontrollsamarbeid og aksjoner sammen med Skatteetaten, blant annet mot arbeidslivskriminalitet. Arbeidsgiverkontrollen er svært viktig for arbeidet mot arbeidslivskriminalitet (Akrim) og svart økonomi. Tverretatlige samarbeid gir gode effekter i arbeidet mot Akrim, og dette har vært en arbeidsform som har vært prioritert. Dette er et område som i dag ikke har direkte styringsparameter, men et stort engasjement fra skatteoppkrever har vært og er viktig for de gode resultatene som satsingen gir.

4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2017 utført kontorkontroller av skatteoppkreveren for områdene skatteregnskap og innkreving.

[1] Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene
[2] Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

Skattekontoret har i 2017 også gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreveren for områdene skatteregnskap og arbeidsgiverkontroll avholdt 14. november 2017. Rapport er sendt skatteoppkreveren 10. januar 2018. Skatteoppkrever har gitt tilbakemelding på rapporten 30. januar 2018.

Skatteoppkrevers overordnede internkontroll
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

Skatte- og avgiftsinnkreving
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Arbeidsgiverkontroll
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

5. Skattekontorets oppfølging av skatteoppkreveren

Skattekontoret har vært i dialog med skatteoppkreveren om resultatkrav i dialogmøte 1. februar 2017 og det har vært avholdt styringsbesøk 10. mai 2017.

Skatteoppkreverkontoret har vært representert på fagdager 7.og 8. november 2017. Disse hadde parallelle sesjoner innen innfordring, regnskap og ledelse.

Med hilsen

Ingvill Helstad
avdelingsdirektør
Avdeling for innkreving
Skatt sør

Elisabeth Gylder Vingereid

Kopi til:
Kontrollutvalget for Larvik kommune
Rådmann/administrasjonsjef i Larvik kommune
Skatteoppkreveren for Larvik kommune
Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Anja Ottervang Eriksen

Fra:	Hege Lise Glent <liseglen@online.no>
Sendt:	søndag 15. april 2018 21.33
Til:	Anja Ottervang Eriksen
Kopi:	gjert@lamoya.no
Emne:	Re: Kontrollutvalget i Larvik: Vedørende henvendelse om makeskifte i Stavern

Hei
Takk for tilbakemelding. For ordens skyld bemerkes at kontrollutvalget sto som kopimottaker e-posten på grunn av spørsmålet om dere kan følge litt med på saken.

Det er greit nok at utvalget vanligvis ikke går inn i pågående enkeltsaker. Vårt poeng er at denne saken er spesielt alvorlig. Tiltakshavers prosjekt innebærer involvering av minst 3 ulike instanser innad i kommunen. Det må videre sees hen til prosjektets samlede skadepotensial. Det gjelder riktignok *«et mulig makeskifte som ikke har funnet sted enda»*. Men i bunnen ligger planutvalgets dispensasjonsvedtak av 12. desember, som la grunnlaget for søknaden om makeskifte. Vedtaket er påklaget av beboere i området og Stavern Vel. Klagene er ytterligere begrunnet i brev av 10. mars 2018.

Vi var ikke klar over at dere behandlet forespørselen i møtet 22. mars. Vi kunne i så fall ettersendt overnevnte grunnlagsmateriale, hvor det fremgår *hvorfor* vi mener saken er alvorlig. Dere hadde da hatt et bedre vurderingsgrunnlag.

Saken har stort skadepotensial. Får tiltakshaverne det som de vil, hjelper det lite at utvalget undersøker i ettertid. Særlig spørsmålet om habilitet bør vurderes underveis. Dette er bakgrunnen for forespørselen om dere kan passe litt på.

Til forutsetningen om at saken er pågående, vil vi bemerke at vi ikke har fått noen bekreftelse fra kommunen på at klagene er mottatt eller registrert på en saksbehandler. Vi vet derfor ikke om saken faktisk *er* pågående, eller hva kommunen akter å gjøre i forhold til planutvalgets vedtak. Vi har etter påske sendt en nærmere forespørsel til kommunen.

Vi ser an hvordan dette utvikler seg, og tillater oss å ta forbehold om å komme nærmere tilbake til dere. Planutvalgets opptreden tyder på at lover og retningslinjer ikke er fulgt. Det er nettopp en klar indikasjon på at det kommunale saksbehandlingssystemet ikke fungerer etter forutsetningene. Det er viktig at kontrollmekanismer slår inn, dersom ikke klagesakene følges opp på en forsvarlig måte.

Med vennlig hilsen
Hege Lise Glent

---------- Videresendt e-post ----------
Fra: **Tor-Alfred Lundh** <tor-alu@online.no>
Dato: 27. april 2018 kl. 13:26
Emne: KLAGE PÅ MANGLENDE SAKSBEHANDLING/OPPFØLGING/RETTING ANG. STØY FRA LARVIK HAVNEVESENS AKTIVITETER PÅ REVET
Til: Fmvepost <fmvepost@fylkesmannen.no>
Kopi: carl.erik.mathisen@larvik.kommune.no, erik.werner.andersen@op.no, autolakk@online.no, jan.arvid.kristengaard@larvik.kommune.no, gjert@lamoya.no, bjorn.inge.olsen@novotek.com, Kjersti.Bache@op.no, Bjorn-Tore.Sandbrekkene@op.no

Hei

Vi har fremdeles ikke fått tilfredsstillende svar/oppfølging på vår klagesak(se vedlegg) ang dagens drift 24/7 på Revet, ønsker derfor at fylkesmannen behandler saken nå.
Noen har fått montert støymålere hjemme hos seg, men dette er ikke på noen måte godt nok. Vi og flere får fremdeles ødelagt vår nattesøvn pga av Larviks havns støyende aktiviteter om natten.(bare denne uken er det for min del snakk om 2 netter)

Denne saken (flere punkter) er en separat sak, men bør ses I sammenheng med klagesaken som vi påklageer ang mangelfull involvering av MHV i byggesak ang Ny Kai (2014). Støyen har blitt høyere og oftere etter at ny kran ankom Larvik havn I 2014.

Folkehelsen blir dessverre ikke ivaretatt ihht forskrift ang Miljørettet helse vedrører Larvik Havns byggesaker.

Mvh
Tor-Alfred Lundh
Flatstrand Velforening
97188885

--------- Opprinnelig melding ---------
Emne: Klagesak
Dato:22.02.2018 14:32
Fra: Ludviksen, Ingvild Møller <fmveiml@fylkesmannen.no>
Til:"'tor-alu@online.no'" <tor-alu@online.no>

Vedlagt følger brev med vedlegg.

Med hilsen

Ingvild Møller Ludviksen

Rådgiver

Fylkesmannen i Vestfold - Helse- og sosialavdelingen

Dir. tlf: 33372406

E-post: fmveiml@fylkesmannen.no

Post: Postboks 2076, 3103 Tønsberg

Nett: www.fylkesmannen.no/Vestfold

---------- Videresendt e-post ----------
Fra: **Tor-Alfred Lundh** <tor-alu@online.no>
Dato: 27. april 2018 kl. 16:36
Emne: Tilleggs info klage
Til: Fmvepost <fmvepost@fylkesmannen.no>
Kopi: carl.erik.mathisen@larvik.kommune.no, erik.werner.andersen@op.no, autolakk@online.no, jan.arvid.kristengaard@larvik.kommune.no, gjert@lamoya.no, bjorn.inge.olsen@novotek.com, Kjersti.Bache@op.no, Bjorn-Tore.Sandbrekkene@op.no

Hei

Se vedlegg utdrag av *Lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet*
Slik vi leser loven driver Larvik havn I regi av Larvik kommune med uloveligheter I sine byggesaker på Revet/Sika. (se vedlegg).

Vi stiller oss undrende til om loven(markert med gult I vedlegg) er etterfulgt I bla. byggesak ang ny kai, se klage sendt inn til behandling tidligere I dag.

Tor-Alfred Lundh
Flatstrand Velforening
97188885

Lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige besl av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven)

Dato	LOV-2003-05-09-31
Departement	Klima- og miljødepartementet
Sist endret	LOV-2006-05-19-16 fra 01.01.2009
Publisert	I 2003 hefte 7
Ikrafttredelse	01.01.2004
Korttittel	Miljøinformasjonsloven – mlinfl

Jf. EØS-avtalen vedlegg XX nr. 1b (dir 2003/4/EF) og konvensjon 25 juni 1998 (Århuskonvensjonen, ikke tatt inn i Norges Lover).

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. *Lovens formål*

Denne loven har til formål å sikre allmennheten tilgang til miljøinformasjon og derved gjøre det lettere for den enkelte å bidra til vern av miljøet, å verne seg selv mot helse- og miljøskade og å påvirke offentlige og private beslutningstakere i miljøspørsmål. Loven skal også fremme allmennhetens mulighet til å delta i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet.

§ 2. *Hva som forstås med miljøinformasjon*

(1) Med miljøinformasjon menes faktiske opplysninger og vurderinger om

a) miljøet,

b) faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, herunder

- planlagte og iverksatte tiltak eller aktiviteter i miljøet,
- produkters egenskaper eller innhold,
- forhold ved drift av virksomhet, og
- administrative avgjørelser og tiltak, herunder enkeltavgjørelser, avtaler, regelverk, planer, stu tilhørende analyser, beregninger og forutsetninger,

c) menneskers helse, sikkerhet og levevilkår i den grad de påvirkes eller kan bli påvirket av tilstanden nevnt i bokstav b.

(2) Med miljøet forstås det ytre miljø inkludert kulturminner og kulturmiljø.

§ 3. *Forholdet til annen lovgivning*

(1) Denne loven innskrenker ikke retten til opplysninger etter offentleglova, forvaltningsloven eller annen

(2) Retten til miljøinformasjon gjelder med de begrensningene som følger av åndsverkloven.

(3) Loven gjelder ikke opplysninger i saker som behandles etter rettspleielovene.

0 Endret ved lov 19 mai 2006 nr. 16 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 17 okt 2008 nr. 1118).

§ 4.*Lovens stedlige virkeområde*

(1) Loven gjelder for norske offentlige organer og for virksomheter som er etablert i Norge.

(2) Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for offentlige organer og virksomheter på S kan gi bestemmelser om lovens anvendelse på kontinentalsokkelen og i Norges økonomiske sone for virks Norge.

§ 5.*Definisjon av offentlig organ og rekkevidden av kapittel 3 og 4*

(1) Bestemmelsene i kapittel 3 kommer til anvendelse på offentlige organer. Med offentlig organ menes
a) ethvert forvaltningsorgan som er omfattet av offentleglova § 2.
b) rettssubjekter som utøver offentlige funksjoner eller tilbyr tjenester til allmennheten, og som er kon inn under bokstav a. Dette gjelder likevel ikke for aktiviteter som drives i konkurranse med private. når organet som faller inn under bokstav a, oppnevner mer enn halvparten av medlemmene av retts på annen måte har bestemmende innflytelse over rettssubjektet,
c) rettssubjekter som ved lov, forskrift eller på oppdrag fra organer som faller inn under bokstav a elle offentlige funksjoner eller tilby tjenester til allmennheten som vedrører miljøet. Dette gjelder bare f seg til disse funksjonene eller tjenestene.

(2) Bestemmelsene i kapittel 4 kommer til anvendelse på all annen offentlig eller privat virksomhet, herun organisert virksomhet.

0 Endret ved lov 19 mai 2006 nr. 16 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 17 okt 2008 nr. 1118).

§ 6.*Betaling*

Det er ikke adgang til å ta betaling for den miljøinformasjon som noen har rett til å få utlevert etter loven her, med mindre annet er bestemt i forskrift fastsatt i medhold av denne loven eller offentleglova § 8.

0 Endret ved lov 19 mai 2006 nr. 16 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 17 okt 2008 nr. 1118).

§ 7.*Forskrifter til loven*

Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser til loven, herunder regler om betaling for miljøinformasjon og om kompetansen til og saksbehandlingen for Klagenemnda for miljøinformasjon.

Kapittel 2. Plikt til å ha kunnskap om miljøforhold

§ 8.*Det offentliges ansvar for å ha og tilgjengeliggjøre miljøinformasjon*

Forvaltningsorganer som nevnt i § 5 første ledd bokstav a skal på et overordnet nivå ha miljøinformasjon som er relevant i forhold til sine egne ansvarsområder og funksjoner, og gjøre denne informasjonen allment tilgjengelig.

§ 9.*Kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet*

Enhver virksomhet som omfattes av kapittel 3 eller 4, plikter å ha kunnskap om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.

Kapittel 3. Miljøinformasjon hos offentlig organ

§ 10.*Rett til miljøinformasjon hos offentlig organ*

(1) Enhver har rett til å få miljøinformasjon fra et offentlig organ, så framt informasjonen foreligger hos ve omfattes av organets kunnskapsplikt etter §§ 8 eller 9, og det ikke er gjort unntak fra informasjonsretten et

(2) Miljøinformasjonen foreligger hos vedkommende organ når informasjonen
a) er i det offentlige organets besittelse, eller
b) oppbevares av en fysisk eller juridisk person på vegne av det offentlige organet.

(3) Et krav om miljøinformasjon kan avvises dersom det er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig kravet gjelder. Før et krav avvises, skal informasjonssøkeren i rimelig grad gis veiledning til å utforme kra kan behandles.

(4) Dersom krav om innsyn rettes mot feil organ, skal organet hurtigst mulig videresende kravet til rette in offentlige organer som antas å ha informasjonen.

§ 11.*Unntak*

(1) Krav om miljøinformasjon kan avslås dersom det er et reelt og saklig behov for det i det enkelte tilfelle dokumentet informasjonen finnes i, kan unntas fra offentlighet i medhold av offentleglova.

(2) Ved vurderingen av om det foreligger reelt og saklig behov etter første ledd skal de miljø- og samfunns ivaretas ved å utlevere informasjonen, veies mot de interessene som ivaretas ved et avslag. Dersom de milj interessene veier tyngst, skal informasjonen utleveres.

(3) Dersom deler av den etterspurte informasjonen kan nektes utlevert, skal den øvrige informasjonen gis u misvisende bilde av innholdet.

0 Endret ved lov 19 mai 2006 nr. 16 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 17 okt 2008 nr. 1118).

§ 12.*Miljøinformasjon som alltid skal utleveres*

Allmennheten skal uten hinder av reglene i § 11 alltid få informasjon om

a) helseskadelig forurensning eller forurensning som kan forårsake alvorlig skade på miljøet,
b) forholdsregler for å hindre eller redusere skade som nevnt i bokstav a, og
c) ulovlige inngrep i eller ulovlige skader på miljøet.

§ 13.*Saksbehandling*

(1) Organet bestemmer ut fra hensynet til forsvarlig saksbehandling hvordan informasjonen skal gjøres kje eller elektronisk kopi av informasjonen i alle eksisterende format og språkversjoner. Organet trenger ikke å av informasjonen som er alminnelig tilgjengelig.

(2) Informasjonen skal være dekkende og forståelig i forhold til informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for besvares fyllestgjørende ved å henvise til allment tilgjengelige offentlige registre, rapporter, produktmerkin informasjonssøker henvises dit. Når det gis innsyn i informasjon som det knytter seg immaterielle rettighet har kjennskap til det opplyse om hvem som er innehaver av rettighetene eller hvilken lisenshaver organet h gjelder likevel ikke når det fremstår som åpenbart unødvendig å gi slike opplysninger. Kongen kan gi forsk første ledd annet punktum og annet ledd tredje og fjerde punktum i paragrafen her ikke skal gjelde for viss virksomheter som ikke omfattes av EØS-avtalen vedlegg XI nr. 5k (direktiv 2003/98/EF) om viderebruk a sektor.

(3) Den som mottar et krav om miljøinformasjon, skal avgjøre dette og utlevere informasjonen snarest mul virkedager etter at kravet er mottatt. Dersom mengden av informasjon eller informasjonens karakter gjør d utlevere den innen femten virkedager, skal den senest være kommet fram til informasjonssøker innen to m og senest innen femten virkedager etter at kravet er mottatt, informeres om årsaken til forlengelsen og om foreligge. Foreløpig svar kan unnlates dersom det må anses åpenbart unødvendig.

(4) Dersom et krav om miljøinformasjon avslås, skal forvaltningsorganet vise til den bestemmelsen som er kort begrunnelse for avslaget, opplyse om adgang og frist for å kreve nærmere begrunnelse, og opplyse om Avslag skal gis skriftlig.

(5) Informasjonssøkeren kan innen tre uker fra vedtaket ble mottatt, kreve å få en nærmere begrunnelse for grunn for avslaget. Begrunnelsen skal gis snarest mulig og senest innen ti virkedager etter at kravet om næ Begrunnelsen skal gis skriftlig dersom informasjonssøkeren ber om det.

0 Endret ved lov 19 mai 2006 nr. 16 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 17 okt 2008 nr. 1118).

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskrift

Dato	FOR-2004-06-01-931
Departement	Klima- og miljødepartementet
Publisert	I 2004 hefte 9

I. Formål og virkeområde

§ 5-1.*Formål*

Dette kapitlet har til formål å fremme menneskers helse og trivsel ved å sette minstekrav til innendørs støynivå og unngå at dette nivået overskrides. Et videre formål er å forebygge og redusere skadelige virkninger av støyeksponering gjennom krav om å kartlegge støy og opplyse befolkningen om eksponering av støy og støyens virkninger, og ved å utarbeide handlingsplaner og gjennomføre støyreduserende tiltak.

§ 5-2.*Virkeområde*

Kapitlets krav til strategisk støykartlegging og handlingsplaner gjelder for luftbåren, ekstern støy som mennesker utsettes for, og som skyldes menneskelig aktivitet.

Kapitlet gjelder ikke støy fra husholdninger.

Bestemmelsene i punkt II om innendørs støynivå gjelder støy fra følgende anlegg: vei, jernbane, sivile og militære flyplasser, industri, havner og terminaler. Tiltaksgrensen i § 5-4 gjelder for støynivå ved eksisterende helårsboliger, barnehager, utdanningsinstitusjoner og helseinstitusjoner og under forutsetning av at bygningen er i bruk og godkjent til det aktuelle formål.

§ 5-3.*Definisjoner*

a) *Anleggseier:* Som anleggseier etter dette kapitlet regnes eier av anlegg som nevnt i § 5-2 tredje ledd. regnes også andre med bruksrett til anlegget dersom anleggseier har etablert nødvendige samarbeid virksomhet/bruker for å sikre etterlevelse av bestemmelsene.
b) *Barnehage:* Med barnehage forstås også daghjem, familiebarnehage mv. Barneparker er ikke omfatt
c) *Byområde:* Sammenhengende tettstedsbebyggelse i en eller flere kommuner. I dette kapitlet er større
   - Kommuner med mer enn 100000 innbyggere, hvorav minst to tredjedeler er sammenhengende
   - Nabokommuner som til sammen har mer enn 100000 innbyggere, og hvor minst to tredjedeler kommunene inngår i en sammenhengende tettstedsbebyggelse.
d) *Frittfelt lydnivå:* Lydnivå når man kun tar hensyn til direktelydnivået, og ser bort fra refleksjon fra fasa bygningen. Refleksjon fra andre flater skal imidlertid regnes med.
e) *Flybevegelse:* Avgang eller landing.
f) *Flyplass:* Landingsplass som går under lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven), med inn- tilhørende trafikkarealer mv. dersom disse har samme eier som landingsplassen.
g) *Havner og terminaler:* Et avgrenset område, både offentlig og privat, der det foregår omlastning av g påstigning av passasjerer. Eksempler på terminaler er; lastebilterminaler, flyterminaler, bussterminale jernbanestasjoner, godsterminal for tog, skifteområder for tog.
h) *Helseinstitusjon:* Sykehus, rekonvalesenthjem, omsorgs- og pleieinstitusjoner.
i) *Helårsbolig:* Bolighus, fengsler, militære forlegninger, studentbyer mv.
j) *Jernbane:* Anlegg (baneanlegg) som omfattes av lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernb tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven); eksempler er jernbane i tradisjonell forstand, spor forstadsbane og lignende.
k) $L_{pAeq,24h:}$ Det ekvivalente lydnivået $L_{pAeq,24h}$ er et mål på det gjennomsnittlige (energimidlede) nivået for st
l) $L_{den:}$ A-veiet lydnivå for dag-kveld-natt (day-evening-night), sammensatt av langstids A-veide gjennom dag/kveld/natt med tillegg på 0/5/10 dB. For detaljert definisjon, se vedlegg 1.
m) $L_{night:}$ A-veiet ekvivalentnivå for 8 timers nattperiode fra kl. 23-07. For detaljert definisjon, se vedlegg 1.

n) *Stille område:* I tettstedsbebyggelse et avgrenset område (park, skog, kirkegårder og lignende), egne hvor støynivået er under L_{den} 50 dB. Utenfor tettstedsbebyggelse områder hvor støynivået er under L_{d}

o) *Tettstedsbebyggelse:* En hussamling der det bor minst 200 personer, og avstanden mellom husene r 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik utover 50 meter mellom husene i områder som ikk bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som områder.

p) *Utdanningsinstitusjon:* Grunnskoler, videregående skoler, høgskoler og universiteter (herunder leses

q) *Vei:* Vei som er åpen for alminnelig ferdsel.

0 Kapittel 5 endret ved forskrift 19 nov 2004 nr. 1497 (i kraft 1 jan 2005).

II. Innendørs støynivå – kartlegging og tiltak

§ 5-4. *Tiltaksgrenser for innendørs støy*

1. Når det gjennomsnittlige støynivået innendørs over døgnet overskrider 42 dB $L_{pAeq,24h}$ i eksisterende bygninger, skal t etter § 5-9. Tiltaksgrensen skal være overholdt fra og med 1. januar 2005 .

2. Ved beregning av støynivået forutsettes lukkede vinduer og ventiler.

3. Tiltaksgrensen gjelder rom som er godkjent av bygningsmyndigheten til varig opphold.

4. Tiltaksgrensene gjelder ikke ved midlertidige avvik fra normal drift av et anlegg. Forurensningsmyndigheten avgjør regnes som et midlertidig avvik.

§ 5-5. *Kartlegging av innendørs støyforhold*

Anleggseier skal innenfor område som omfattes av § 5-2 tredje ledd senest innen 30. juni 2007 kartlegge innendørs støynivå ned til 35 dB $L_{pAeq,24h}$.

Kartleggingen skal oppdateres hvert femte år. Forurensningsmyndigheten kan i særlige tilfeller gi pålegg om oppdatering av den foreliggende kartleggingen.

Forurensningsmyndigheten kan gi pålegg om å gjennomføre kartlegging etter første ledd og i tvilstilfelle fastsette hvem som skal foreta kartleggingen, hvordan kartleggingen skal foregå og hvilket område den skal omfatte. Forurensningsmyndigheten kan videre gi pålegg om at flere eiere av anlegg som nevnt i § 5-2 tredje ledd skal samarbeide om gjennomføringen av kartlegging, og kan herunder også gi pålegg om at eier av det anlegget som antas å bidra mest til overskridelsen av tiltaksgrensene, skal koordinere arbeidet med å få fram en samlet kartlegging.

§ 5-6. *Beregning av innendørs støynivå*

Innendørs støynivå skal beregnes i henhold til de metoder som forurensningsmyndigheten bestemmer, og med utgangspunkt i beregnede utendørsverdier. For å fastslå om grenseverdiene er overskredet, må det beregnes med den målehøyden som er relevant for den enkelte boenheten.

I tiltaksutredningen etter § 5-8 skal beregning av lydgjennomgang i fasade foretas med faglig forsvarlige og standardiserte metoder.

0 Endret ved forskrift 7 nov 2017 nr. 1774 (i kraft 1 jan 2018).

§ 5-7. *Måling av støynivå*

Anleggseier kan bestemme at måling av støynivå kan benyttes som supplement til beregninger i tilfeller der det er tvil om hvorvidt beregningene klarer å beskrive den faktiske situasjonen, eller i tilfeller der det er spesielle krav til kontroll av de beregnede dataene.

Målinger av utendørs støynivå og av lydgjennomgang i fasade skal skje iht. faglig forsvarlige metoder. Avvik fra disse metodene skal dokumenteres.

§ 5-8. *Plikt til å utrede tiltak mot innendørs støy*

Dersom kartleggingen etter § 5-7 viser at det er fare for overskridelse av tiltaksgrensen i § 5-4 nr. 1 i løpet av de kommende 5 år, skal anleggseier senest innen 30. juni 2008 utrede tiltak for å bringe støynivået under denne tiltaksgrensen. Tiltakene skal dimensjoneres med tilfredsstillende ventilasjon, jf. forskrift 22. januar 1997 nr. 33 om krav til byggverk og produkter til byggverk (TEK).

Utredningen av tiltak skal oppdateres hvert femte år. Forurensningsmyndigheten kan i særlige tilfelle gi pålegg om oppdatering av den foreliggende tiltaksutredningen.

§ 5-9. *Tiltaksplikt*

Anleggseier skal treffe nødvendige tiltak for å unngå at anlegget bidrar vesentlig til at tiltaksgrensen i § 5-4 nr. 1 blir overskredet.

At tiltaksgrensen i § 5-4 nr. 1 er overskredet når kartleggingen etter § 5-7 legges fram, utløser likevel ikke noen plikt til å treffe tiltak etter første ledd dersom framskrivninger viser at tiltaksgrensen vil være overholdt før eventuelle tiltak vil være gjennomført.

Forurensningsmyndigheten kan gi pålegg om tiltakspliktens omfang dersom en anleggseier ikke oppfyller tiltaksplikten etter denne paragraf. Forurensningsmyndigheten kan bestemme at anleggseier skal anses å ha oppfylt sin tiltaksplikt, dersom forhold vedkommende ikke har kontroll over hindrer gjennomføringen av det aktuelle tiltaket. Forurensningsmyndigheten kan videre gi pålegg om at flere anleggseiere skal samarbeide om gjennomføringen av tiltak, og at den som bidrar mest til overskridelsen av tiltaksgrensen, skal koordinere gjennomføringsarbeidet.

Vedtak etter tredje ledd skal følge saksbehandlingsreglene i kapittel 3.6, behandling av tillatelser etter forurensningsloven.

Granneloven § 6 – § 8 skal ikke få anvendelse for forurensning som er å anse som tillatt etter dette kapitlet, herunder etter vedtak i medhold av § 5-19.

§ 5-10. *Vedlikehold av tiltak*

Anleggseier er ansvarlig for drift og vedlikehold av tiltak som gjøres på anleggseiers grunn, samt støyskjermer som settes opp av anleggseier. Eier av bygning er ansvarlig for drift og vedlikehold av tiltak som gjennomføres på egen bygning.

0 Kapittel 5 endret ved forskrift 19 nov 2004 nr. 1497 (i kraft 1 jan 2005).

III. Strategisk støykartlegging

§ 5-11. *Kartlegging av utendørs støyforhold*

Innen 30. juni 2007 skal det utarbeides støykart som viser støysituasjonen for foregående kalenderår for veier med mer enn 6 millioner kjøretøypasseringer per år, jernbaner med mer enn 60000 togpasseringer per år, sivile flyplasser med mer enn 50000 flybevegelser i året som nærmere beskrevet i vedlegg 4 og byområder med mer enn 250000 innbyggere.

Innen 30. juni 2012 skal det utarbeides støykart som viser støysituasjonen for foregående kalenderår for veier med mer enn 3 millioner kjøretøypasseringer per år, jernbaner med mer enn 30000 togpasseringer per år, sivile flyplasser med mer enn 50000 flybevegelser i året som nærmere beskrevet i vedlegg 4 og byområder med mer enn 100000 innbyggere.

Kartleggingen skal omfatte støynivåer ned til 55 L_{den} og støynivåer ned til 50 L_{night} og skal oppfylle minimumskravene som vist i vedlegg 2. Kartleggingen skal oppdateres hvert femte år.

Kartleggingen i byområdene skal omfatte støy fra veier, jernbaner, fly og havner, samt industri som omfattes av vedlegg I til kapittel 36 i denne forskrift (bedrifter som omfattes av IPPC-direktivet).

§ 5-12. *Ansvar for kartlegging av utendørs støyforhold*

Anleggseier er ansvarlig for å gjennomføre kartleggingen av støy fra sine anlegg etter § 5-11.

Innenfor byområdene er kommunen ansvarlig for å sammenstille kartleggingen fra de ulike støykildene. Der byområdet består av flere kommuner er kommunen med flest innbyggere ansvarlig.

Plikter etter første og andre ledd kan oppfylles ved at anleggseierne går sammen om å kartlegge utendørs støyforhold i en felles beregningsmodell.

Vedlegg 2. Minstekrav for strategisk støykartlegging

1. Strategisk støykartlegging skal brukes for følgende formål:

   - som grunnlag for opplysningene som skal oversendes EU-Kommisjonen i samsvar med direkti
   - som en informasjonskilde for befolkningen i samsvar med § 5-18,
   - som et grunnlag for handlingsplaner i samsvar med § 5-14

   for hvert av disse anvendelsesområdene kreves ulike typer strategiske støykart.
2. Et strategisk støykart skal gi opplysninger om:

   - overskridelse av grenseverdiene i § 5-4 første ledd,
   - anslått antall personer som bor i boliger som eksponeres for støy med verdier av L_{den} i hvert av bestemt i 4 m over bakken på den mest eksponerte fasaden: 55-59, 60-64, 65-69, 70-74, >75, jernbane og lufttrafikk samt fra industrikilder
   - anslått samlet antall personer som bor i boliger som eksponeres for støy med verdier av L_{night} i l intervaller, bestemt i 4 m over bakken på den mest eksponerte fasaden: 50-54, 55-59, 60-64, 6 støy fra vei, jernbane og lufttrafikk samt fra industrikilder
   - i tillegg bør det, der det er hensiktsmessig og der slike opplysninger er tilgjengelige, framgå hv ovennevnte kategorier som lever i boliger med:
     - særlig isolasjon mot den aktuelle typen støy, dvs. særlig isolasjon på en bygning mot er omgivelsesstøy, kombinert med ventilasjons- eller klimaanlegg på en slik måte at høy ly omgivelsene kan opprettholdes,
     - en stille fasade, det vil si fasaden på en bolig der $L_{den\text{-}verdien}$ fra en spesifikk støykilde er me ved fasaden som har høyest verdi av L_{den}, hvor L_{den} er bestemt fire meter over bakken og

   Det bør også framgå hvordan veier, jernbaner og lufthavner bidrar til ovenstående
   - anslått antall boliger, skoler og sykehus i et bestemt område hvor støynivåene ligger over de s
   - det samlede areal (i km²) av de områder som utsettes for L_{den} -verdier over henholdsvis 55, 65 veier, større jernbaner og større flyplasser. Det skal anslås hvor mange boliger og personer (i befinner seg i disse områdene. Konturlinjene for 55 og 65 dB skal være vist på ett eller flere ka påført opplysninger om byer og tettsteder innenfor konturene.
3. Strategiske støykart kan framlegges for offentligheten i form av grafiske framstillinger, tall i tabeller, e form. For informasjon til befolkningen i samsvar med § 5-18 og utarbeiding av handlingsplaner i sams gis ytterligere og mer detaljerte opplysninger i form av:

   - en grafisk framstilling,

- overskridelse av grenseverdien i § 5-4,
- differansekart, der den eksisterende situasjonen sammenlignes med ulike mulige framtidige sit
- kart som viser verdien av en støyindikator i en annen høyde enn 4 m der dette er hensiktsmes

4. Strategiske støykart for lokal eller nasjonal bruk må utarbeides for en vurderingshøyde på 4 m og me for L_{den} og L_{night} som er definert i pkt. 2.
5. For byområder skal det utarbeides egne strategiske støykart for veitrafikkstøy, jernbanestøy, flystøy havner. Det kan også lages kart for andre kilder. Ved grafisk framstilling skal konturlinjene for 55, 60,

0 Kapittel 5 endret ved forskrift 19 nov 2004 nr. 1497 (i kraft 1 jan 2005).

Vedlegg 3. Minstekrav til handlingsplaner

1. En handlingsplan skal som et minstekrav inneholde følgende elementer:
   - en beskrivelse av tettbebyggelsen, de største veiene, de største jernbanene eller de største lu støykilder som tas i betraktning,
   - ansvarlig myndighet,
   - juridisk sammenheng,
   - alle gjeldende grenseverdier, spesielt med hensyn på grenseverdien i § 5-4,
   - et sammendrag av resultatene av støykartleggingen,
   - en vurdering av anslått antall personer som utsettes for støy, påvisning av problemer og situas
   - en rapport om de offentlige høringene som organiseres i samsvar med § 5-14 og § 5-18,
   - alle støyreduksjonstiltak som allerede er i kraft og alle prosjekter under forberedelse, herunder redusere innendørs støynivå,
   - tiltak som vedkommende myndigheter har til hensikt å treffe i løpet av de neste fem år, herund stille områder,
   - langsiktig strategi,
   - finansielle opplysninger (dersom slike finnes): budsjetter, vurdering av kostnadseffektivitet,
   - planlagte tiltak for å vurdere gjennomføringen og resultatene av handlingsplanen.
2. Tiltakene vedkommende myndigheter tar sikte på å treffe på sitt arbeidsområde kan omfatte for ekse
   - trafikkplanlegging,
   - arealplanlegging,
   - tekniske tiltak ved støykilder,
   - valg av mindre støyende kilder,
   - reduksjon av lydoverføring,
   - lovgivningsmessige eller økonomiske tiltak eller stimuleringstiltak.
3. Hver handlingsplan bør omfatte overslag over forventet reduksjon av antall personer som berøres (pl søvnforstyrrelser eller lignende).

0 Kapittel 5 endret ved forskrift 19 nov 2004 nr. 1497 (i kraft 1 jan 2005).

Fra: Tor-Alfred Lundh <tor-alu@online.no>
Sendt: fredag 13. april 2018 10.27
Til: Carl Erik Mathisen
Kopi: Dorthe Huse; Espen Andersen; fmveiml@fylkesmannen.no
Emne: Re: SV: KLAGE PÅ MANGLENDE SAKSBEHANDLING/OPPFØLGING/RETTING ANG. STØY FRA LARVIK HAVNEVESENS AKTIVITETER PÅ REVET
Vedlegg: Vedlegg uten navn 00008.dat; Fwd Klagesak.msg

Hei

Klage er også oversendt Larvik Kommune (postmottak og Miljørettet Helsevern) I brev fra fylkesmannen 22.02.2018.
Ref brev fra fylkesmannen datert den 22.02.2018 deres referanse 2017/7112 Arkiv nr 462.2 (se vedlegg) Denne er mottatt postmottak samme dag 22.02.18.

Mvh

Tor-Alfred Lundh

Den 13.04.2018 08:33, skrev Carl Erik Mathisen:

> Hei
>
> Denne klagen er ikke adressert til Larvik kommune. Av denne grunn har du derfor ikke mottatt svar fra kommunen.
>
> Mvh
>
> Carl Erik Mathisen
>
> Rådgiver
>
> Larvik kommune
>
> ---
>
> **Fra:** Tor-Alfred Lundh [mailto:tor-alu@online.no]
> **Sendt:** torsdag 5. april 2018 10.04
> **Til:** Carl Erik Mathisen
> **Kopi:** Espen Andersen
> **Emne:** Fwd: KLAGE PÅ MANGLENDE SAKSBEHANDLING/OPPFØLGING/RETTING ANG. STØY FRA LARVIK HAVNEVESENS AKTIVITETER PÅ REVET
>
> Hei

Kan ikke se at vi har motatt noe svar på vår klage. datert 6/2 2018

Kan du gi oss en tilbakemelding på saken evt. hvoe lang behandlingstid dere trenger.

Med vennlig hilsen
Flatstrand Velforening
v/ Tor-Alfred Lundh

-------- Opprinnelig melding --------

Emne:KLAGE PÅ MANGLENDE SAKSBEHANDLING/OPPFØLGING/RETTING ANG. STØY FRA LARVIK HAVNEVESENS AKTIVITETER PÅ REVET
Dato:06.02.2018 11:05
Fra: Tor-Alfred Lundh <tor-alu@online.no>
Til:tor-alu@online.no

Hei
Vi i Flatstrand Velforening arbeider for å ivareta beboernes interesser i vårt nærområde (langs Lågens østlige side fra Gloppe bru til Hvittensand). Basert på våre opplevelser av å være naboer til Larvik Havn Revet og utviklingen i aktivitetsnivået der i den senere tid, finner vi nå god grunn til å be om hjelp til at miljøkonsekvensene mht. støy. blir utredet for de boligområdene som er og vil bli påvirket av aktivitetene på og ved havnen. Vi opplever dagens støybelastning som uakseptabel og frykter et fortsatt crescendo i takt med aktivitetsnivået i havnen og tilknyttede aktiviteter

Vi mener nå fylkesmannen er rette klageinnstans , se vedlegg.

Med vennlig hilsen
Flatstrand Velforening
v/ Tor-Alfred Lundh
Mob: 971 88 885

Fylkesmannen i Vestfold

Flatstrand Velforening
v/Tor-Alfred Lundh
tor-alu@online.no

Vår saksbehandler / telefon:	Deres referanse:	Vår referanse:	Vår dato:
Ingvild Møller Ludviksen 33372406		2017/7112 Arkivnr: 462.2	22.02.2018

Veiledning i sak som gjelder klage på støy fra Larvik havn

Vi viser til din klage av 6.2.18 som gjelder Larvik kommunes saksbehandling, oppfølging og retting av støy fra Larvik Havn.

Slik Fylkesmannen ser det, er kommunen rette instans for klagen, og vi oversender den til kommunen i brev av i dag (vedlagt). Nedenfor går vi nærmere inn på Fylkesmannens myndighet og roller i slike saker.

Forurensningsmyndighet
For noen typer virksomheter krever forurensningsloven tillatelse fra forurensningsmyndigheten, som kan sette grenser for ulike typer forurensning, blant annet støy. Kommunen, Fylkesmannen og Miljødirektoratet er forurensningsmyndighet for ulike typer virksomhet. Havner er unntatt kravet om tillatelse, i henhold til forurensningsloven § 5.

Planarbeid
Kommunale planer; kommuneplan, reguleringsplan m.m., sendes fra kommunene til Fylkesmannen ved Miljø- og samfunnssikkerhetsavdelingen for uttalelse. Fylkesmannen vurderer om planen vil ha konsekvenser for forurensning, natur, folkehelse eller andre forhold, og avgir en uttalelse. I denne prosessen vil også Fylkesmannen opplyse om det er behov for konsesjoner. Dersom planen er i strid med statlige føringer, kan Fylkesmannen komme med innsigelser. Etter høringsrunden, skal planen behandles på nytt i kommunen, der den vedtas, vedtas med endringer eller ikke vedtas. Vi viser til planportal Vestfold på internett for nærmere informasjon.

Når en plan er vedtatt, er det et kommunalt anliggende å sørge for at innholdet i planen etterleves.

Folkehelse
Fylkesmannen er klageorgan ved klager på kommunale beslutninger etter folkehelseloven og forskrift om miljørettet helsevern. Som du skriver i klagen; dersom kommunen etter en klage velger å ikke benytte sin myndighet til å fatte vedtak etter forskriften, kan dette påklages til Fylkesmannen. Klagen skal rettes til kommunen, som skal gjøre nødvendige undersøkelser og vurdere saken på nytt. Dersom klagen ikke imøtekommes, skal den oversendes til Fylkesmannen. Dette følger av forvaltningsloven §§ 32 og 33.

Fylkesmannen i Vestfold
Telefon: 33 37 10 00
Telefaks: 33 37 11 35
E-post: fmvepost@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/vestfold

Postadresse:
Postboks 2076
3103 Tønsberg
Orgnr. 974762501

Besøksadresse:
Statens Park - Hus I
Anton Jenssens gate 4

Vi bemerker at Fylkesmannen som klageorgan kan endre kommunens vedtak og dermed pålegge kommunen tiltak. Vi har imidlertid ikke tilgang til tvangsmidler som tvangsmulkt eller straff for å håndheve vedtaket.

Fylkesmannen har også tilsynsmyndighet med kommunens etterlevelse av plikter etter folkehelseloven. I saker som også har elementer som kan oppfylles framover i tid, skal saken primært behandles som rettighetsklage etter reglene ovenfor. Det er heller ikke en individuell rett til å kreve at Fylkesmannen skal opprette tilsynssak. Her kan vi ikke se at det vil være formålstjenlig å vurdere miljørettet helsevern i kommunens rolle i en byggesak som ligger fire år tilbake i tid. Det må være viktigere at miljørettet helsevern blir involvert framover.

Arkivplikt, innsyn, svarfrister
Administrasjonssjefen har ansvaret for at kommunen har et fungerende arkiv. Riksarkivaren har veilednings- og tilsynsansvar, jf. arkivloven § 7.

Fylkesmannen er klageorgan ved avslag på krav om innsyn etter offentlighetsloven hos kommunen, jf. lovens § 32. Klage skal settes fram for kommunen, jf. forvaltningsloven § 32. Dersom man ikke har fått svar på innsynskravet innen fem arbeidsdager etter at kommunen mottok kravet, regnes dette som et avslag som kan påklages, jf. offentlighetsloven § 32.

Etter forvaltningsloven § 11a skal forvaltningsorganer gi et foreløpig svar dersom det ikke kan besvare en henvendelse innen en måned etter at henvendelsen er mottatt. Fylkesmannen kan påpeke lang saksbehandlingstid som del av behandlingen av en enkeltsak, og da særlig når vi mener at kommunens saksbehandling undergraver enkeltpersoners rettigheter etter andre lover. Vi har imidlertid ingen særskilt myndighet etter forvaltningsloven til å vurdere kommunens saksbehandling i seg selv.

Oppsummering
Fylkesmannen har ved flere anledninger i årenes løp uttalt seg til reguleringsplaner som gjelder Larvik havn og omkringliggende områder. Vi har ikke innvilget søknader fra Larvik Havn, da dette ikke ligger til vår myndighet. Vi har heller ikke sanksjoner vi kan benytte overfor kommunen, slik du viser til i klagen. Fylkesmannen og kommunene søker å løse denne typen saker gjennom lovregulerte prosesser og dialog. Kommunens selvråderett står sterkt på området.

Østlandsposten
Vi merker oss for øvrig at det har vært en rekke oppslag i Østlandsposten om planene om godsterminal på Sika-tomten. Det framgår blant annet at rådmannen nå har innstilt på at saken ikke skal behandles som byggesak, men som plansak. Dette innebærer i så tilfelle at reglene i plan- og bygningsloven §§ 11-12 til 11-15 skal følges.

Carl Erik Mathisen ved kommunens miljørettet helsevern og beredskap har sagt til avisa at de har hatt flere møter med Larvik havn etter at kommunen ble gjort oppmerksom på at punkter i reguleringsbestemmelsene fra 2006 ikke var oppfylt. Dette vil kommunen ved miljørettet helsevern som tilsynsmyndighet følge opp.

Videre framgår av Østlandsposten at det er inngått en avtale med Multiconsult AS om utarbeidelse av støysonekart og etablering av system for støyovervåkning. Larvik Havnevesen har uttalt at støymåling vil bli tilbudt alle som har klaget.

Vi håper at prosessen framover dermed vil ivareta dere naboer på en bedre måte.

Med hilsen
Avdeling for helse og sosial

Linda Endrestad
fagsjef

Ingvild Møller Ludviksen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg: Vårt brev til Larvik kommune av i dag

Kopi til:
Larvik kommune Virksomhet Arealplan Postboks 2020 3255 LARVIK

Fylkesmannen i Vestfold

Larvik kommune
Miljørettet helsevern og beredskap
Pb. 2020
3256 LARVIK

Vår saksbehandler / telefon:	Deres referanse:	Vår referanse:	Vår dato:
Ingvild Møller Ludviksen 33372406		2017/7112 Arkivnr: 462.2	22.02.2018

Oversendelse av rettighetsklage – gjelder støy fra Larvik havn – klager: Flatstrand velforening

Vi viser til vedlagt klage, mottatt hos oss 6.2.18. Klagen gjelder Larvik kommunes saksbehandling, oppfølging og retting av støy fra Larvik Havn. Vi viser også til vår oversendelse av 4.1.18 av en klage i samme sak og til klagers e-post til blant annet kommunen av 16.2.18, som vi mottok i kopi.

Fylkesmannen oppfatter klagen å gjelde at kommunen ikke har fattet vedtak etter folkehelseloven kapittel 3 / forskrift om miljørettet helsevern. I henhold til forvaltningsloven § 32 skal en klage fremsettes for den instans som har truffet avgjørelsen eller vedtaket. Dersom denne etter en ny vurdering finner å fastholde tidligere avgjørelse eller vedtak, skal saken sendes klageinstansen til endelig behandling, jf. forvaltningsloven § 33. Vi oversender derfor klagen til Larvik kommune som riktig instans.

Klagen gjelder også blant annet manglende samarbeid internt i kommunen og at kommunens miljørettet helsevern ikke informeres og trekkes inn i saker av betydning for helsespørsmål. Vi oppfattet dette som en sak som må løses internt i kommunen. Eventuelt kan forholdet drøftes med planmyndigheten hos Fylkesmannen, miljø- og samfunnssikkerhetsavdelingen.

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold

Linda Endrestad
fagsjef

Ingvild Møller Ludviksen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Klage datert 6.2.18
Fylkesmannens brev til klager av 22.2.18

Fylkesmannen i Vestfold
Telefon: 33 37 10 00
Telefaks: 33 37 11 35
E-post: fmvepost@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/vestfold

Postadresse:
Postboks 2076
3103 Tønsberg
Orgnr. 974762501

Besøksadresse:
Statens Park - Hus I
Anton Jenssens gate 4

Kopi:
Flatstrand velforening v. Tor-Alfred Lundh

Flatstrand Velforening

Fylkesmannen i Vestfold
fmvepost@fylkesmannen.no

Kopi:
postmottak@larvik.kommune.no
rune.hoiseth@larvik.kommune.no
janne.balberg.kvisvik@larvik.kommune.no
dorthe.huse@larvik.kommune.no
carl.erik.mathisen@larvik.kommune.no
bjorn.inge.olsen@novotek.com
knutv@vfk.no

6. februar 2018

LARVIK KOMMUNE V/LARVIK HAVNEVESEN - KLAGE PÅ MANGLENDE SAKSBEHANDLING/OPPFØLGING/RETTING ANG. STØY FRA LARVIK HAVNEVESENS AKTIVITETER PÅ REVET

Bakgrunn
Vi i Flatstrand Velforening arbeider for å ivareta beboernes interesser i vårt nærområde (langs Lågens østlige side fra Gloppe bru til Hvittensand). Basert på våre opplevelser av å være naboer til Larvik Havn Revet og utviklingen i aktivitetsnivået der i den senere tid, finner vi nå god grunn til å be om hjelp til at miljøkonsekvensene mht. støy blir utredet for de boligområdene som er og vil bli påvirket av aktivitetene på og ved havnen. Vi opplever dagens støybelastning som uakseptabel og frykter et fortsatt crescendo i takt med aktivitetsnivået i havnen og tilknyttede aktiviteter.

Gjennom mer enn 12 år har vi fulgt den store trafikkveksten på nærmeste hold. Vi har gjentatte ganger utfordret kommunen, Larvik Havn og deres kontraktsmedhjelpere, men uten å bli hørt på enkle og moderate krav om konsekvensutredninger, støymålinger og støybegrensende tiltak. Den påtenkte jernbaneterminalen for containere som Larvik Havn og Larvik kommune nå ser for seg gir oss særskilt grunn til bekymring, idet den planlegges anlagt i et område som om mulig vil skape enda større støy-utfordringer.

Historien har lært oss at Larvik kommune v/ Larvik Havn i liten grad har evnet å håndtere problematikk knyttet til støy, og at man systematisk har unnlatt å følge gjeldende lovkrav og retningslinjer på området.

Klagen

Vår klage retter seg i denne omgang mot følgende fire forhold:

1. Larvik kommune ved Larvik Havnevesen forholder seg ikke til reguleringsplanens krav til terskelverdier for støy og etterlever heller ikke vedtaket om kontinuerlig støymåling (2006).
2. Larvik kommune ved Larvik Havnevesen har ikke et tilfredsstillende rapporteringssystem for støy, jfr arkivforskriften §9 og §10 og Offentlighetsloven §3.
3. Larvik kommune ved Larvik Havnevesen har ikke fulgt bestemmelsene i Forskrift for miljørettet Helsevern (MHV-forskriften) forut for etablering/utskifting av ny containerkran på revet (2014).
4. Larvik kommune ved Larvik Havnevesen følger ikke opp klagesaker ihht fastsatte normer for svarfrist.

Selv om vi kan påvise brudd på MHV-forskriften, har ikke Larvik kommune noen ubetinget plikt til å kreve at forholdet rettes, i det loven sier at kommunen *kan* pålegge retting, ikke at den *skal* gjøre det. Derimot har kommunen etter § 7 i folkehelseloven plikt til å iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Der kommunen velger å ikke bruke sin myndighet, er det et enkeltvedtak som kan påklages til fylkesmannen, jf. Forskriftens § 16 annet ledd.

Vi har bedt om innsyn i relevant dokumentasjon hos Larvik kommune, men da vi ikke er forelagt noe som antyder at Larvik kommune på noe tidspunkt har fulgt dette opp, legger vi til grunn at Larvik kommune har forholdt seg passive i dette fra 2006 og til nå. Til tross for flere naboklager i perioden har Larvik kommune valgt å ikke bruke sin myndighet i forhold til aktivitetene og utvidelsen på Larvik havn.

Larvik havns systematiske brudd på disse reglene og kløfete håndtering av innsigelser og klager vitner om liten kompetanse og erfaring med å håndtere denne typen viktige utfordringer. Vi finner særlig grunn til å sette et spørsmålstegn ved Larvik kommunes proaktivitet i disse sakene og minner om at dette nå er aktualisert i saken knyttet til etablering av en godsterminal for jernbane tett på boligområder ved havnen. Etter det vi er kjent med står Larvik kommune på ny i fare for å neglisjere regelverket og kommunens beboere i tilstøtende boligområder.

De sanksjoner Fylkesmannen velger å benytte i denne saken bør etter vår oppfatning ta utgangspunkt i å bøte på de unnlatelser som er gjort i

perioden. Det er også naturlig at graden av etterlevelse over tid vil være et sentralt vurderingstema som veier tungt i behandlingen av fremtidige søknader fra Larvik Havnevesen.

Med vennlig hilsen
Flatstrand Velforening
v/ Tor-Alfred Lundh
Mob: 971 88 885

TELEMARK
KOMMUNEREVISJON IKS

Hovedkontor:
Postboks 2805, 3702 Skien
Tlf.: 35 91 70 30
e-post: post-tkr@tekomrev.no
www.tekomrev.no

Distriktskontor:
Postboks 83, 3833 Bø
Tlf.: 35 05 90 00

Foretaksregisteret:
985 867 402 MVA

Til kontrollutvalget i Larvik kommune
v/VIKS

Vår ref.: 18/1077/holb
Deres ref.:
Arkivkode: 812100

Engasjementsbrev – Larvik kommune

1. Innledning

Larvik kommune er deltaker i Telemark kommunerevisjon IKS (heretter kalt TKR). I selskapsavtalens §4 fremgår det at TKR skal utføre lovpålagte revisjonsoppgaver for deltakerne. Revisjonen består av forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon, og omfatter revisjonen av kommuneregnskapet og foretaksregnskapene. Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommuner og fylkeskommuner, herunder standarder for god kommunal revisjonsskikk, vil vi i dette brevet beskrive vår forståelse av revisjonsoppdraget, slik at utvalget får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av oss.

De økonomiske forholdene mellom revisjonen og kontrollutvalget som oppdragsgiver er regulert i egen avtale datert 19. desember 2014.

2. Revisjonen – formål og innhold

Kommuneloven har blant annet følgende bestemmelser om revisjonen i § 78:

1. Revisjon av kommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

2. Revisjonsarbeidet skal omfatte regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Vi vil gjennomføre og rapportere resultatene av vår revisjon i henhold til god kommunal revisjonsskikk, som er en rettslig standard. Innholdet i dette begrepet er normert av kommunelovens bestemmelser om revisjon, tilhørende forskrifter og etablerte og anerkjente standarder på området. Som medlem av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) er vi underlagt jevnlige eksterne kvalitetskontroller.

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Ledelsens ansvar

I henhold til kommuneloven er det kommunens administrasjonssjef (heretter kalt rådmann) som er ansvarlig for at kommunens interne administrative kontroll og økonomiforvaltning er ordnet på en betryggende måte og er gjenstand for betryggende kontroll.

Det er også rådmannens ansvar å utarbeide og fremme kommunens årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, forskrift om årsregnskap og årsberetning i kommuner og fylkeskommuner og god kommunal regnskapsskikk.

Kommunens ledelse har også ansvaret for at vi som revisor har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon vi finner nødvendig for å kunne utføre vårt arbeid, herunder korrespondanse, kontrakter, protokoller m.v. Dette inkluderer også tilgang til systembeskrivelser og nødvendig veiledning.

Kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har det øverste tilsyn med den kommunale forvaltningen. Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg til å forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltningen på sine vegne. Kontrollutvalget skal påse at kommunen og forvaltningen blir forsvarlig revidert. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjoner basert på en overordnet risiko- og vesentlighetsanalyse.

Forvaltningsrevisjon

I henhold til forskrift om revisjon osv. § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder om

a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
c) regelverket etterleves,
d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,
f) resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets eller fylkestingets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.

Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området, og det skal etableres revisjonskriterier for det enkelte prosjekt.

Innenfor forvaltningsrevisjon av kommuner er det NKRF som er det standardsettende organ. Grunnlaget og bakgrunnen for den enkelte forvaltningsrevisjon vil være beskrevet ved rapporteringen av den enkelte revisjon, slik at denne oppgaven ikke blir beskrevet ytterligere i dette brevet. Se for øvrig nærmere om rapportering under eget avsnitt.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Kirsti Torbjørnson.

Regnskapsrevisjon

Når det gjelder regnskapsrevisjon vil grunnlaget for vårt arbeid i mindre grad være omtalt ved vår rapportering, slik at vi her bruker noe mer plass på å beskrive vårt arbeid og grunnlaget for dette.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Lisbet Fines.

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

I regnskapsrevisjonen er vår hovedoppgave som revisor for kommunen å vurdere og avgi en uavhengig uttalelse (revisjonsberetning) om hvorvidt årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. I tillegg kontrollerer vi at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene stemmer med regulert beløp.

Vi kontrollerer også om opplysninger i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet. I tillegg kontrollerer vi om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Videre er det vår oppgave å vurdere om kommunen har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Årsregnskapet skal iht. forskrift om årsregnskap og årsberetning en være avlagt av rådmannen innen 15. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Rådmannens ansvar omfatter også ansvar for at registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger er innrettet på en ordentlig og oversiktlig måte.

Revisjonens utførelse og forholdet til intern kontroll

God kommunal revisjonsskikk innebærer blant annet at vi kontrollerer utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foretar analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som vi etter forholdene finner hensiktsmessige.

Både revisjonen og den interne kontrollen vil ha begrensninger i omfang og detaljeringsgrad. Det vil derfor alltid være en risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes. Dette kan forekomme selv om revisjonen er planlagt og utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene).

Ved vår risikovurdering vurderer vi de interne kontrollene som er relevant for kommunens eller enhetens utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for effektiviteten av enhetens interne kontroll. Slike revisjoner eller gjennomganger vil eventuelt kunne avtales.

Generelt vil en effektiv intern kontroll (kommunens egen) redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risikoen. Omfanget av vårt revisjonsarbeid vil for en stor del være avhengig av kvaliteten på, og effektiviteten av kommunens interne kontroll, samt regnskaps- og rapporteringsrutiner. Vi vil rapportere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som er relevante for revisjonen av årsregnskapet og som vi har identifisert under revisjonen, se nærmere om dette under avsnittet rapportering.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Når vi konkluderer om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i revisjonsberetningen, vil revisjonen være utført i samsvar med internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå betryggende sikkerhet for at det ikke er vesentlige formelle mangler knyttet til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Slike vurderinger innebærer gjennomføring av kontrollhandlinger for å innhente bevis om disse forholdene. De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingen av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om kommunens interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokføringsskikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.

Andre uttalelser og kontrollhandlinger

Vår revisjon vil også omfatte de kontrollhandlinger som er nødvendige for å attestere følgeskriv til lønns- og trekkoppgavene og de terminvise kravene etter den kommunale ordningen for momskompensasjon. Vi utfører også kontroll av tilskudd som er gitt for å finansiere særskilte oppgaver (særattestasjoner), der det er krav eller ønske om revisors attestasjon. Våre kontroller utføres i tråd med oppdragsgivers anvisninger og aktuell standard for attestasjonsoppdrag.

Etterlevelsesrevisjon

Regnskapsrevisjonen omfatter i utgangspunktet kun aktiviteter som nevnt ovenfor. Det er en del oppgaver som i dag faller utenfor regnskapsrevisjonen. I de senere år har begrepet etterlevelsesrevisjon blitt relevant i revisjonsarbeidet, blant annet som følge av at Riksrevisjonen har implementert INTOSAIs[1] standarder i sin revisjon. Etterlevelsesrevisjon kan omfatte kontroll av om kommunen etterlever lover og regler og om den forvalter ressurser på en måte som gir mest mulig tilbake til samfunnet som helhet. Dette kan gjelde både

[1] INTOSAI – The International Organisation of Supreme Audit Institutions

myndighetskrav til drift og forvaltning, regnskapsmessige krav, interne regler, lovmessige og juridiske endringer, HMS-krav og arbeidsmiljøloven, for å nevne noen.

Den kommunale revisjonsforskriften hjemler ikke etterlevelsesrevisjon i den form som standardene fra INTOSAI legger opp til. Vi finner likevel enkelte av de elementene blant de område som inngår i forvaltningsrevisjonen. Dette innebærer at oppgavene baseres på konkrete bestillinger fra kontrollutvalget. Vi understreker at det ikke er noe til hinder for at kontrollutvalget kan be revisjonen om å gjøre mer innenfor regnskapsrevisjon enn det som følger av revisjonsforskriften. Dette bør ivaretas gjennom enkeltbestillinger.

3. Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos kommunen og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene.

Både oppdragsansvarlig revisor og revisjonsmedarbeiderne har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Dette følger av kommunelovens § 78, nr. 7. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget er avsluttet.

Taushetsplikten er dog ikke til hinder for at kontrollutvalget får den informasjon om resultater av revisjonen som er nødvendige.

4. Rapportering og dialog

Engasjementsbrev for revisjonsoppdraget utarbeides for hver valgperiode eller oftere, dersom det er forhold som tilsier det. I tillegg utarbeides oppstartsbrev i forbindelse med oppstart av den enkelte forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal sørge for at plan for forvaltningsrevisjon blir utarbeidet og innstille til kommunestyret, som vedtar planen. Forvaltningsrevisjoner rapporteres til kontrollutvalget i form av egne rapporter.

Regnskapsrevisjonens innhold avhenger av revisjonsstandarder, intern kontroll og revisors skjønn. Kontrollutvalgets oppgave er å påse at kommunen har en tilstrekkelig revisjon. For å sikre kontrollutvalget informasjon om regnskapsrevisjonen vil det i tillegg til revisjonsberetningen redegjøres for status i arbeidet ved at oppdragsrevisor gir en orientering om revisjonens fremdrift i kontrollutvalgets møter. Orienteringen gis vanligvis muntlig. Videre vil kontrollutvalget etter sluttført regnskapsrevisjon motta en skriftlig rapport som oppsummerer årets regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget vil også bli orientert om revisjonsstrategien så tidlig som mulig i revisjonsåret. Videre mottar administrasjonen i forkant av årsoppgjøret et brev med orientering om vesentlige forhold i forbindelse med regnskapsavslutningen.

Etter en endring i offentleglova § 5 annet ledd, som trådte i kraft 1. januar 2015, kan offentlig innsyn i foreløpige revisjonsrapporter utsettes inntil den endelige rapporten er oversendt kontrollutvalget. Endringen innebærer ikke en innsnevring i selve innsynsretten i revisjonsrapporter; det er kun tidspunktet for når innsyn kan kreves som er endret.

Misligheter

Revisor skal iht. revisjonsforskriften § 3, gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Konstateres det misligheter ved revisjon, eller på annen måte, skal revisor straks sende foreløpig innberetning til kontrollutvalget.

Når saksforholdet er nærmere klarlagt skal revisor sende endelig innberetning til kontrollutvalget. Revisor skal sende kopi av innberetningen til rådmannen.

Nummererte brev

Vi kan gjennom regnskapsrevisjonen finne forhold som ikke blir påpekt i revisjonsberetningen, men vi finner det nødvendig å påpeke i nummerert brev. Slike nummererte brev vil bli sendt til kontrollutvalget med kopi til rådmannen. Kontrollutvalget har et ansvar for å påse forhold som er påpekt av revisor blir fulgt opp.

I henhold til revisjonsforskriften § 4, 2 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

1. Mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.
2. Feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen.
3. Misligheter.
4. Feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet.
5. Manglende redegjørelse for vesentlige avvik mellom beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap og regulert budsjett slik det fremstår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå.
6. Begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter som gis i henhold til lov eller forskrift.
7. Begrunnelse for å si fra seg oppdrag etter § 16.

Brev med påpekning av mindre vesentlige feil eller mangler vil bli sendt direkte til administrasjonen.

Uttalelser fra kommunens ledelse

I forbindelse med årsavslutningen vil vi i henhold til god kommunal revisjonsskikk innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om fullstendigheten og riktigheten av de opplysninger som gis i årsregnskapet. På samme måte er vi pålagt å innhente skriftlige uttalelser fra ledelsen om kjennskap til eller mistanke om misligheter mv. Disse uttalelsene vil innhentes fra administrasjonen.

5. Andre tjenester

Vår organisasjon har medarbeidere med betydelig kompetanse og praksis innenfor mange fagområder. Dette gjør oss i stand til å yte kompetent veiledning til dere, og som medlem av NKRF kan vi også trekke på kompetansen i et stort fagmiljø. Vi bistår gjerne med veiledning innenfor intern kontroll, merverdiavgift, regnskapsføring, budsjetter, lov og forskrifter osv., så langt det lar seg gjøre innenfor vår oppgave som revisor.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med kontrollutvalgets forståelse av revisors rolle og ansvarsområder, og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid. Hvis noe er uklart eller utvalget har spørsmål, er det bare å ta kontakt.

Skien, 7.5.2018
Telemark kommunerevisjon IKS

Lisbet Fines
oppdragsansvarlig/registrert revisor

Birgitte Holmberg
oppdragsrevisor

kopi til: ordfører Rune Høiseth
rådmann Jan Arvid Kristengård

Arkivsak-dok. 18/00043-14
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Larvik	29.05.2018

SAK 42/18
EVENTUELT

Forslag til vedtak:

.

Vedlegg:
Ingen.

Saksframstilling: